

panorama

inforegio

33

Pomlad 2010

Vrednotenje regionalne politike

Vpogledi in rezultati

UVODNIK

Dirk Ahner

3

PREGLED

Naknadno vrednotenje ciljev 1 in 2 za obdobje 2000–06: kaj smo dosegli?

4–7

INTERVJUJI

Terry Ward – Elżbieta Bieńkowska – Albino Caporale – John Bachtler

8–11

SPLOŠNONaknadno vrednotenje ciljev 1 in 2 za obdobje 2000–06:
kratek pregled ugotovitev

12–13

IZ EVROPE Novi sistem podzemne železnice za Atene–
CzechInvest – pametne naložbe se začnejo tu
Znanstveno-poslovni park v Lahtiju – finski grozd za zelene tehnologije
Usklajevanje potreb žensk s potrebami lokalnega gospodarstva v Salzburgu

14–17

NATANČNEJŠI VPOGLED

Vrednotenje – katere metode je najbolje uporabiti?

18–19

SKUPNA PODLAGA

Vrednotenje utrjuje kohezijsko politiko

20–22

REGIONALNE ZADEVE Predstavitel Johannes Hahn, novega komisarja EU za
regionalno politiko

23

MREŽNO POVEZOVANJE**NAŠI PROJEKTI**

Longlife – Konkurenčne zdravstvene storitve

24–25

26–27

28

KOLEDAR DOGODKOV – OGLASITE SE

Fotografije (strani):

Naslovnica:

Strani 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12–13, 14, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26 © CE

Stran 8: © Terry Ward

Stran 9: © Ministry of Regional Development

Stran 10: © Albino Caporale

Stran 11: © The University of Strathclyde

Stran 15: © Sochor Jiří

Stran 16: © Lahti Region Image Bank

Stran 17: © Rupert Pagitsch

Stran 27: © Minna Mäkinen

Revija je natisnjena v angleščini, francoščini in nemščini na recikliranem papirju.

V 21 jezikih je na voljo na http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_sl.htm

Mnenja, izražena v tej publikaciji, so mnenja avtorja in ne izražajo nujno stališč Evropske komisije.

Vrednotenje politike postaja vse pomembnejša tema na področju kohezijske politike. Zato smo se odločili, da ji bomo posvetili to številko Panorame. Izhajajoč iz izkušenj, pridobljenih pri naknadnih vrednotenjih v programskem obdobju 2000–06, bi radi obravnavali vrsto pomembnih vprašanj – Kdo naj opravlja vrednotenja? Kako in kdaj naj jih izvaja? In kako rezultati spodbujajo spremembe? Bi lahko strožje, bolj analitično usmerjene pristope uporabili na več področjih?

Obdobje 2000–06 je zaznamoval pristop desetih držav, kar je temeljito spremenilo strukturo EU. Pojavile so se večje razlike, zaradi česar se je okrepila vloga kohezijske politike in so postala naknadna vrednotenja za to obdobje še poseben izziv, potreben temeljitega razmisleka. Statistični podatki kažejo, da je hitra rast v novih državah EU zmanjšala razlike v BDP na prebivalca po vsej EU. Koliko te rasti je mogoče pripisati kohezijski politiki? Takšna in podobna vprašanja so obravnavana na naslednjih straneh.

Po pogovorih z organi upravljanja in projektnimi vodjami se kaže, da metode za uresničevanje kohezijske politike vplivajo na načine vodenja notranje politike – spremljanje, vrednotenje, večletno načrtovanje so zgled za prakse, uporabne tudi na drugih področjih. Kohezijska politika prinaša v upravljanje regij, mest in vasi po vsej Evropi nove zakonodajne oblike in izvajalske metode.

Čeprav je na spletni strani Info regio mogoče najti množico podatkov v obliki poročil, opisov nalog in pristojnosti, podatkovnih baz in študij primerov in se bo v naslednjih osemnajstih mesecih njihovo število še povečalo, bi bil Generalni direktorat za regionalno politiko še vedno izredno vesel informacij, kaj imajo glede učinkovitosti politike povedati oblikovalci politike, akademiki in vsi drugi, ki so v najrazličnejših vlogah udeleženi v regionalni politiki.

Intervjuji, ki jih objavljamo v tej številki, so dobra priložnost, da v razpravo vključimo tudi njihov glas: svoja mnenja o pozitivnih in negativnih vidikih obdobja 2000–06 so nam predstavili dva akademika, organ za upravljanje in poljska ministrica za regionalni razvoj.

Panorama na koncu izreka dobrodošlico novemu komisarju za regionalno politiko Johannesu Hahnu. Povpraša ga tudi o njegovih prednostnih nalogah in pričakovanjih na položaju komisarja.

Dirk Ahner

Generalni direktor, Evropska komisija
Generalni direktorat za regionalno politiko

” Kohezijska politika prinaša v upravljanje regij, mest in vasi po vsej Evropi nove zakonodajne oblike in izvajalske metode. “

NAKNADNO VREDNOTENJE CILJEV

1 IN 2 ZA OBDOBJE 2000–06: KAJ SMO DOSEGLI?

V obdobju med letoma 2000 in 2006 je bila za kohezijsko politiko namenjena tretjina proračuna EU, poleg tega se je ta politika znašla pred zgodovinsko preizkušnjo in je pomagala pisati zgodovino. Širitev EU na deset novih držav članic v letu 2004 je tako kot nikoli doslej poglobila gospodarske in družbene razlike. Politika se je morala odzvati na ta izziv, pri čemer ni smela pozabiti na „stare“ države EU-15.

Z naknadnim vrednotenjem tega obdobja naj bi analizirali dosežke po vseh regijah in odkrili morebitne potenciale za še dodatno povečanje uspeha politike pri odgovarjanju na izzive. Z vrednotenjem ni bilo mogoče podrobno zajeti več kot 230 programov, ki so se med letoma 2000 in 2006 izvajali v okviru ciljev 1 in 2 kohezijske politike. Kljub temu pa je bilo s štirinajstimi elementi, ki jih vključuje, mogoče ponazoriti prispevek politike k dejanskemu razvoju revnih regij v EU (cilj 1), postopek prestrukturiranja v območjih, ki jih zajema cilj 2, in uresničevanje lizbonskih ciljev. Več vrednotenj, ki se še izvajajo, je usmerjenih na učinke Kohezijskega sklada, Evropskega socialnega sklada ter pobud Skupnosti URBAN in INTERREG.

Zmanjšanje razkoraka z revnimi regijami

Statistični podatki kažejo, da so se razlike v BDP na prebivalca zmanjšale, in to tako med posameznimi državami članicami kot med regijami. K temu je največ prispevala pospešena rast v EU-10. Ključno vprašanje pri vrednotenju je bilo, koliko tega uspeha je mogoče pripisati kohezijski politiki. Prve razlage sta ponudila makroekonomska modela, ki oba kažeta, da se je z izvajanjem programov v regijah cilja 1 okrepil dolgoročen proizvodni potencial gospodarstev in povišala stopnja BDP na prebivalca. Modeliranje celo nakazuje, da izvajanje kohezijske politike prinaša koristi za celotno EU in ne samo za regije, ki so deležne podpore.

S tematskimi študijami se je preučevala učinkovitost politike na ključnih področjih. Te študije podpirajo prizadevanja pri modeliranju in kažejo, da BDP ni edina pomembna številka. Zagotavljajo tudi dokaze, na katerih je mogoče razviti vsebinsko razpravo med državami članicami, regijami in Komisijo.

Boljši prevozni sistem za državljane in učinkovit enotni trg

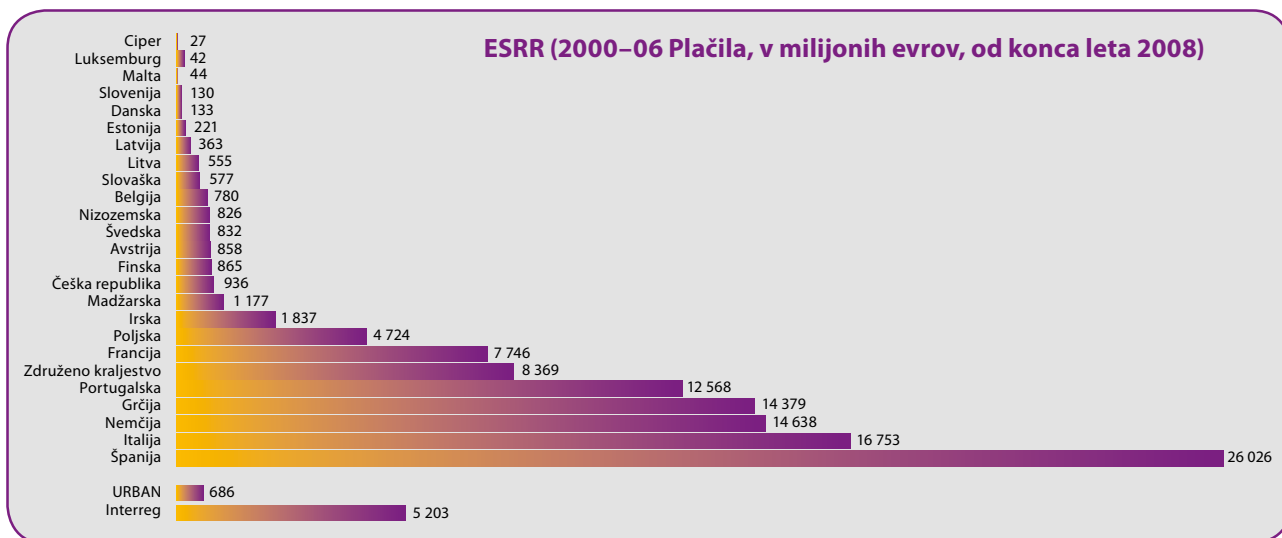
Od 8 500 km avtocest, ki so bile v tem obdobju zgrajene v EU, jih je bilo 2 043 km (24%) neposredno zgrajenih z naložbami, ki so se sofinancirale iz ESRR. Večinoma gre za ceste v revnejših območjih Grčije, Španije in Portugalske. Iz ESRR je bilo sofinanciranih 294 km železniških prog za velike hitrosti, kar je približno četrtina celotne dolžine prog, ki so jih zgradili v Španiji in Italiji. Sklad je tudi prispeval k posodobitvi 31 letališč in 45 pristanišč, tudi tokrat večinoma v bolj ogroženih delih Unije. Naslednje leto bo mogoče še dopolniti sliko z informacijami iz tekočega vrednotenja projektov, podprtih iz Kohezijskega sklada, ki bodo na voljo.

Več sredstev iz ESRR je bilo namenjenih za naložbe v ceste kot v železnice, zlasti v državah EU-10, kjer je bila najbolj pereča potreba izboljšanje cestnega omrežja. Vrednotenje potrjuje, da je v EU-10 še vedno treba posodobiti prometna omrežja. V študiji pa je izpostavljeno vprašanje, ali financiranje EU za ceste v državah EU-15 zahteva bolj dosledno prednostno razvrstitev projektov. Izražen je tudi dvom o podpori za lokalne ceste in vzdrževanje. V prihodnje obstaja potreba po večjih vlaganjih v izboljšanje povezav med različnimi načini prevoza ter po izboljšanju javnega mestnega prevoza, da bi se pomaknili za korak bliže gospodarstvu, ki temelji na nižjih emisijah ogljika.

“ Modeliranje celo nakazuje, da izvajanje kohezijske politike prinaša koristi za celotno EU in ne samo za regije, ki so deležne podpore. ”

Okolje: izpolnjevanje standardov EU in izkoriščanje zmogljivosti za rast

Veliko podpore za okoljske projekte v revnejših regijah je s sofinanciranjem priključkov do čiste pitne vode in čiščenja komunalnih odpadnih voda, zlasti v podeželskih območjih, prispevalo k temu, da so se države članice uskladile z direktivama o vodah in odpadnih vodah. Na glavno vodovodno omrežje je bilo priključenih še približno 14 milijonov ljudi, še 20,5 milijona pa jih je bilo po ocenah priključenih na sistem čiščenja komunalnih voda.

Kot kaže vrednotenje, je gradnja okoljske infrastrukture (projekti pitne vode in odpadnih voda, projekti trdnih odpadkov) pogosto temeljila na popolnoma okoljskih vzgibih. Zaradi tega je jasno, da je kohezijska politika dejansko prispevala k izboljšanju okolja, kar je tudi eden od njenih samostojnih ciljev. Pri kohezijski politiki ne gre samo za rast BDP in pomoč regijam pri uresničevanju njihovih gospodarskih zmogljivosti. Prispevala je tudi k temu, da imajo vsi, ne glede na to, kje živijo, korist od gospodarske rasti. Dejavno je podpirala proces, s katerim se zagotavlja, da rast spremljajo izboljšave na področju življenjskega standarda in kakovosti življenja ter da je razvoj ozemeljsko uravnotežen in poteka v skladu z regionalnimi naravnimi in fizičnimi danostmi.

Vprašanje, povezano s prihodnostjo, je, kako lahko regije izkoristijo izzive, ki izvirajo iz podnebnih sprememb in varstva okolja, za okrepitev konkurenčnega položaja njihovih podjetij na svetovnih trgih.

Podjetja: delovna mesta in inovacije

Podpora ESRR za podjetja je bila večinoma namenjena za mala in srednje velika podjetja, saj so med letoma 2000 in 2006 prejela 83% takšnega financiranja. To priča o prednostnih nalogah nacionalne politike – politika glede podjetij je usmerjena na manjša podjetja v tako rekoč vseh državah članicah. Posebni prednostni nalogi sta podjetništvo in začetek poslovanja. S tridesetimi programi, pri katerih je večina podpore namenjena podjetjem (kar predstavlja približno 60% skupnega zneska, porabljenega na tem področju), je bilo ustvarjenih najmanj 638 000 delovnih mest.

Neposredni instrumenti (tj. finančna podpora, večinoma subvencije, vendar tudi posojila in lastniški kapital) so še vedno poglobilni cilji podpore iz ESRR za podjetništvo in inovacije in predstavljajo kakih 69% porabe v obravnavanem obdobju. Med vrednotenjem se je pokazala preusmeritev z ozke „strategije prestrukturiranja in diverzifikacije“ k širšim strategijam, pri čemer je bilo več pozornosti namenjene inovacijam in širšemu naboru instrumentov. V obdobju se je tudi občutno okrepila uporaba posrednih instrumentov (npr. nefinančna podpora, kot so poslovne storitve, zmanjšanje administrativnega bremena, grozdi, omrežja in prenos znanja). Raznolikost instrumentov je bila najočitnejša pri podpori manjšim podjetjem – medtem ko je podpora velikim podjetjem imela skoraj izključno obliko nepovratnih subvencij.

V okviru vrednotenja je bila tudi opravljena primerjava med učinkovitostjo podjetij v vzhodni Nemčiji, ki so dobila podporo, in podjetij, ki podpore niso dobila. S študijo je bilo dokazano, da so bila podprta podjetja bolj učinkovita na področju naložb, raziskav in razvoja, intenzivnosti in patentnih prijav.

Zastarele gospodarske strukture je mogoče spremeniti – a to zahteva čas in politično voljo

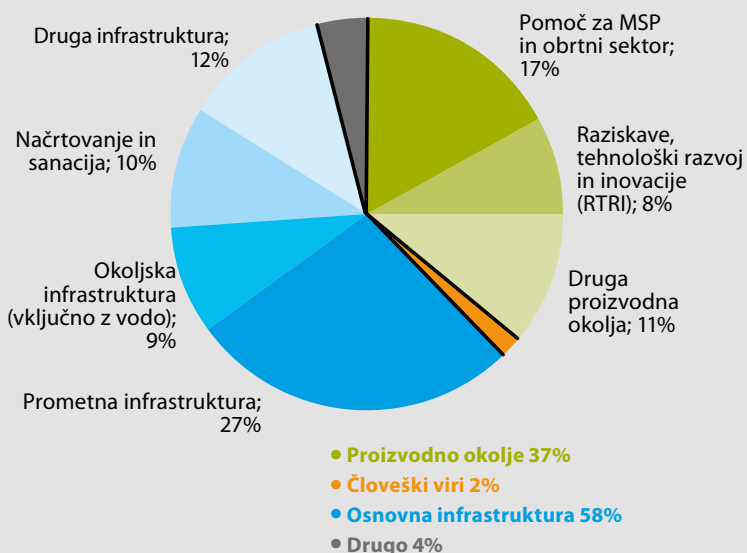
Vrednotenje izbranih regij, v katerih potekajo strukturne spremembe (regije cilja 2), je pokazalo, da lahko programi regionalnega razvoja dejansko prispevajo k spreminjanju družbene in gospodarske strukture neke regije, saj ta ni več odvisna od starih industrijskih panog. Takšen proces pa zahteva svoj čas, včasih celo desetletja, in politično voljo. Kot je pokazalo vrednotenje, lahko ESRR ta proces okrepi in pospeši. Študije primerov kažejo, da je prava pot naprej usmeritev na inovacije in raziskave, čeprav tudi ta strategija prinaša nekatera tveganja. Interesne skupine iz regij cilja 2 so poudarile, da lahko kohezijska politika EU s svojim večletnim značajem in programskim pristopom, ki zahteva analizo in jasne razvojne cilje, postane del dolgoročnega procesa prestrukturiranja regij.

Prilagodljiva in prožna politika

Leta 1999, ko so se pripravljali programi kohezijske politike za obdobje 2000–06, podnebne spremembe, staranje družbe, v kateri živimo, in globalizacija še niso bile pomembne politične teme. Kot kažejo študije primerov in primeri dobre prakse, izdelani v okviru naknadnega vrednotenja, so se nekatere regije – ne vse – s svojimi programi odzvale na te nove izzive. Te regije niso čakale na navodila iz „Bruslja“. Ukrepale so in programi kohezijske politike so bili dovolj prožni, da je bilo vanje mogoče vključiti tudi te pobude. Njihove izkušnje je mogoče uporabiti za boljše načrtovanje politike v prihodnje.

“ Do sedaj pridobljene izkušnje kažejo, da bohotenje ‚horizontalnih‘ prednostnih nalog ne glede na okoliščine ni idealna rešitev. ”

Področja intervencij (podatki o ESRR iz programskih dopolnil za obdobje 2000–06)

Vpliv kohezijske politike na podnebne spremembe

Upravljanje – resnična dodana vrednost

Pravilno in učinkovito izvajanje programov kohezijske politike je velik izziv za vse zadevne uprave, tako v „starih“ kot v „novih“ državah članicah. V letih 2004 in 2005 se je pojavljalo veliko pomislekov, češ da države članice ne bodo mogle vzpostaviti učinkovitih upravnih ureditev v tako kratkem času. Vrednotenje pa je pokazalo, da so se ti „nasprotniki“ motili! Pokazalo se je, da so se države, ki so si močno želele premagati začetniške težave nove politike, hitro učile. Še bolj neverjetno pa je, da so nekaj ključnih značilnosti – večletno programiranje, široko vključevanje ustreznih interesnih skupin, spremljanje in vrednotenje – sprejele v notranjo politiko, zaradi česar se je povečala učinkovitost odločanja.

Zanimivo je, da je kohezijska politika z desettisoči projektov dejansko uveljavila v praksi marsikateri vidik ureditve EU – na primer pravila javnega naročanja. Uprave po vaseh, mestih in regijah so na račun kohezijske politike spoznale novo zakonodajo in prakse.

Družba znanja kot najpomembnejša prednostna naloga kohezijske politike

Določanje horizontalnih prednostnih nalog – pot naprej?

Okolje, ustvarjanje delovnih mest, podnebne spremembe, posvečanje malim in srednje velikim podjetjem, družba znanja in enake možnosti gotovo sodijo med najpomembnejše naloge kohezijske politike. Vendar pa se vsaka regija spopada s svojimi težavami, ki so ponekod bolj, drugod pa spet manj pereče. Politika mora zagotavljati učinkovita sredstva, ki v najrazličnejših kontekstih omogočajo premik od namenov k dejanjem.

V več študijah, opravljenih v okviru naknadnega vrednotenja, je bila obravnavana učinkovitost „horizontalnih“ prednostnih nalog pri doseganju ciljev. V dvanajstih študijah so bile obravnavane enake možnosti, vendar se je žal pokazalo, da je bila potreba po enakosti med moškimi in ženskami sicer omenjena v večini programskih dokumentov, a je bila le pri nekaj programih tudi dejansko vključena v zasnovo in izvajanje projektov, podprtih s sredstvi ESRR. Očitno se šteje, da vprašanje enakih možnosti sodi bolj med pristojnosti Evropskega socialnega sklada. V res učinkovitih programih je bilo spodbujanje enakih možnosti vključeno v strategijo in je imelo podporo političnega vodstva.

Pri tem se poraja vprašanje glede prihodnosti: mar bi morale biti regije pri izbiranju najboljših orodij za doseg razvojnih ciljev bolj selektivne in ciljno usmerjene? Do sedaj pridobljene izkušnje kažejo, da bohotenje „horizontalnih“ prednostnih nalog ne glede na okoliščine ni idealna rešitev.

Poziv k raziskavam in javni razpravi

Vsi dokumenti, ki so nastali med triletnim naknadnim vrednotenjem – obseg pooblastil, vmesna poročila, podatkovne baze, študije primerov, primeri dobre prakse, končna poročila, povzetki –, so objavljeni na spletnem mestu INFOREGIO. V naslednjih 18 mesecih bo objavljenih še več poročil in podatkov o vplivu Kohezijskega sklada, s čimer se bo še povečala baza gradiva, ki priča o rezultatih kohezijske politike. Generalni direktorat za regionalno politiko poziva k razpravi in nadaljnjim raziskavam oblikovalce politike, akademske skupnosti in javnost na splošno.

VEČ INFORMACIJ JE MOGOČE NAJTI MED VREDNOTENJI NA SPLETNI STRANI INFOREGIO:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado2_en.htm

TERRY WARD

Direktor za raziskave v podjetju Aplica sprl

Ward je v zadnjih dveh letih skrbel za usklajevanje naknadnega vrednotenja ESRR za obdobje 2000–06

Kakšni so po vašem mnenju dosežki kohezijske politike v programskem obdobju 2000–06?

Statistični podatki kažejo, da so se v tem obdobju regije, ki so prejele pomoč, razvijale hitreje od tistih, ki pomoči niso bile deležne. To zlasti drži za regije cilja 1 v skoraj vseh državah članicah. Pri regijah cilja 2 se to sicer kaže v nekoliko manjšem obsegu, a vendarle je na splošno mogoče ugotoviti, da kolikor več sredstev so prejemale, toliko bolj se se odrezale. Prav tako lahko rečem, da so bile politike, ki so se izvajale po EU, na splošno usmerjene v projekte, ki jih priporočajo tudi ekonomska teorija in organizacije, kot je OECD – zlasti v izboljšanje infrastrukture in krepitev podjetij. Obstajajo tudi znamenja, da je kohezijska politika močno prispevala k usmeritvi politične pozornosti na ključne težave regionalnega razvoja in spodbujanju vključevanja ljudi na zadevnih območjih v njihovo reševanje. Težave se pojavljajo pri neposrednem povezovanju političnih ukrepov z uspešnostjo regij, kar pa niti ni presenetljivo, če pomislimo, kaj vse se je še dogajalo. Lahko pa pokažemo oprijemljive rezultate nekaterih ukrepov, ki so skladni z aktualno politiko. Neposredno povezavo je še težje vzpostaviti pri srednje- in vzhodnoevropskih državah, saj so začele prejemati več sredstev šele v sredini leta 2004. Kot pa kaže, so bila sredstva porabljena konstruktivno in so pripomogla k vzpostavitvi trdnih temeljev za politike regionalnega razvoja v sedanjem obdobju.

” Izkušnje pri realizaciji strukturnih skladov so (navadno pozitivno) vplivale na ravnanje in postopke držav članic pri vodenju njihovih notranjih politik. “

Kaj v politiki bi spremenili, če bi se lahko odločili za eno spremembo?

Vlade po vsej EU bi morale konkretno navesti, kaj nameravajo doseči s prejetimi sredstvi in kako bo to prispevalo k regionalnemu razvoju ali izboljšanju ozemeljskega ravnotežja. Poleg tega bi morale določiti smiselne količinske kazalce in cilje, ki bi omogočali spremljanje ukrepov, s čimer ne bi samo izboljšali vrednotenja politike, temveč bi tudi spodbudili bolj učinkovito rabo sredstev. To bi verjetno zahtevalo tudi sprejetje več pogojev za zagotavljanje sredstev in spodbudilo javne razprave po državah o konkretnih ciljih in seveda tudi rezultatih politike.

Bi bila politika bolj učinkovita, če bi se bolj usmerjala na nekatera področja?

Da in ne. Jasno je, da spremembe zahtevajo dovolj intenzivno financiranje, kar pomeni, da sredstev ne smemo preveč razpršiti po posameznih področjih politike. Ker pa se regije spopadajo z različnimi težavami in imajo svoje potrebe, ki jih je centralno težko opredeliti, obstajajo argumenti v prid temu, da se jim omogoči izbira omejenega števila področij, kamor se usmerijo sredstva. Tako bi bilo tudi lažje spremljati in vrednotiti kohezijsko politiko.

Podpora malemu gospodarstvu

ELŻBIETA BIEŃKOWSKA

Ministrica za regionalni razvoj, Poljska

Bieńkowska je od januarja 1999 do novembra 2007 delala v uradu predsednika Šlezijskega vojvodstva. Kot direktorica oddelka za regionalni razvoj je bila odgovorna za programiranje in izvajanje instrumentov regionalnega razvoja, ki so se financirali iz predpristopnih programov EU in strukturnih skladov v okviru državnega razvojnega načrta (NPR) 2004–06 in nacionalne kohezijske strategije 2007–13.

Kakšni so po vašem mnenju dosežki kohezijske politike v programskem obdobju 2000–06?

Najprej naj povem, da so se zaradi kohezijske politike izboljšali glavni makroekonomski kazalci. Pravzaprav politika neposredno vpliva na gospodarsko, socialno in ozemeljsko približevanje Poljske bolj razvitim državam EU.

Evropska sredstva so prispevala k postopnemu izboljševanju kakovosti infrastrukture. Poleg tega se je zaradi kohezijske politike bistveno dvignila raven vodenja in upravljanja.

Vpliv na socialno kohezijo je posebno izrazit pri podatkih o brezposelnosti in ustvarjanju delovnih mest. Ocenjuje se, da je bilo v letih 2004–07 na račun sredstev EU ustvarjenih celo 20% novih delovnih mest. Za vsakim tretjim zlotom, ki se na Poljskem nameni za naložbe v okviru javnih projektov, stoji evropski denar.

V obdobju blaginje je bila kohezijska politika pomemben pospeševalen dejavnik. Nato pa se je pokazalo, da je močan ščit pred katastrofalnimi posledicami gospodarske recesije. Javna in zasebna podjetja so zaradi omejenih posojil posegla po evropskih sredstvih. Sama vidim kohezijsko politiko kot nekakšno mazivo, ki omogoča nemoten tek gospodarskega motorja.

Kaj v politiki bi spremenili, če bi se lahko odločili za eno spremembo?

Če upoštevam, da se je kohezijska politika izkazala kot učinkovito orodje pri zagotavljanju trajnostnega razvoja na Poljskem, bi morali po mojem posvetiti več pozornosti prednostim regij in tako okrepiti njihovo konkurenčnost.

Kateri so potem največji izzivi za Poljsko na področju kohezijske politike?

Po mojem je tu vsekakor treba omeniti učinkovito rabo evropskih sredstev za okrepitev konkurenčnosti regij ter zmanjšanje ekonomskih in socialnih razlik med njimi. Glede na rezultate, ki jih je Poljska dosegla do zdaj, sem prepričana, da nam bo uspelo.

” V letih 2004–07 je bilo na račun sredstev EU ustvarjenih celo 20% novih delovnih mest. “

Boljše prometne povezave na Poljskem

ALBINO CAPORALE

Generalni direktor, gospodarski razvoj, toskanska regija

Albino Caporale je leta 2005 vodil upravni organ EDP za cilj 2, 2000–06, trenutno pa vodi operativni program toskanske regije za regionalno konkurenčnost in zaposlovanje, ESRR. Leta 2007 je bil imenovan za namestnika generalnega direktorja za industrijske politike, inovacije in raziskave ter obrt.

Kakšni so po vašem mnenju dosežki kohezijske politike v programskem obdobju 2000–06?

Na področju upravljanja se je poskušalo poenostaviti proces odločanja, tako da so regije, zadolžene za izvajanje programov, dobile več avtonomije. To je prineslo potrebo po ločevanju med opravljanjem nalog in dejavnostmi spremljanja. V skladu s tem so se razvijale tudi metode upravljanja programov, čeprav v nekaterih primerih ni bilo opaziti rezultatov v obliki večje učinkovitosti.

Okrepila so se naslednja področja: naloge za vrednotenje programov v okviru meril odgovornosti do interesnih skupin, politično-institucionalno partnerstvo, pomen vloge, ki jo opravljajo lokalne institucije, in osrednja vloga politik regionalnega razvoja.

V načrtovalskem obdobju 2000–06 sta se potrdili vrednost in vloga evropske regionalne kohezijske politike, ki ostaja „najvplivnejši vzvod“, čeprav se ji še vedno ne priznava pomen, ki bi bil sorazmeren z njeno finančno vrednostjo.

Kaj v politiki bi spremenili, če bi se lahko odločili za eno spremembo?

Razprava o proračunskih obetih za obdobje 2007–13 ter prvi dokumenti in ukrepi, ki spodbujajo razmislek za obdobje po letu 2013, temeljijo na priznanju, da kohezijska politika v sebi nosi protislovje: bolj kot katera koli druga politika temelji na načelih teritorialnosti in dodane vrednosti, kar jo približuje državljanom in podjetjem – in čeprav je to področje, kjer so prednosti EU izredno oprijemljive, imajo države članice po drugi strani zadržke glede nje.

Pri kohezijski politiki obstaja tveganje, da bo razumljena kot izredno sredstvo posredovanja za območja, ki razvojno najbolj zaostajajo.

Izkušnje, pridobljene med zadnjim ciklusom načrtovanja strukturnih skladov, so okrepile pomen teritorialnosti, ne da bi pri tem lahko v celoti ponazorile dodano vrednost politike, ki je dejansko prispevala k bolj povezani Evropi.

Mislite, da „Barcovo poročilo“, ki ga je zahtevala komisarka Danuta Hübner, prinaša rešitve za morebitno prenovno evropske kohezijske politike?

V „Barcovem poročilu“ so izpostavljeni vsi kritični vidiki sedanje kohezijske politike, pri čemer so prepričljivo predstavljeni teoretični in politični argumenti za nadaljevanje te politike, a pod pogojem, da vanjo vnesemo nekaj sprememb.

Prepričan sem, da so spremembe, ki jih predlaga Barca, razumne in izvedljive. So pa tudi radikalne, saj bodo prav gotovo naletele na „intelektualne okope“, kar se zgodi pri večini reform.

Ena od prednosti poročila so dokazi, da reformirana kohezijska politika prinaša prednosti tako za države članice kot za ozemlja (regionalne uprave in lokalne organe).

” V načrtovalskem obdobju 2000–06 sta se potrdili vrednost in vloga evropske regionalne kohezijske politike ... “

Varovanje Baltske obale

JOHN BACHTLER

Profesor evropskih političnih študij in direktor Raziskovalnega centra za evropske politike pri Univerzi Strathclyde v Glasgowu

John Bachtler je v svojih knjigah, poglavjih skupnih publikacij, člankih in strokovnih razpravah pisal o regionalnem razvoju in regionalni politiki ter tudi o politiki za storitveni sektor.

Kakšni so po vašem mnenju dosežki kohezijske politike v programskem obdobju 2000–06?

Raziskovalni center za evropske politike je v letih 2008 in 2009 izvajal vrednotenje upravljanja in izvajanja kohezijske politike v obdobju 2000–06. V študiji smo opozorili na več pomembnih tendenc:

- dokazano se je povečalo delovanje v partnerstvih,
- snovanje programov je navadno vsaj delno temeljilo na analizi, strateškem razmisleku in posvetovanju med partnerji, poleg tega se je bolj dosledno uporabljala metoda predhodnega vrednotenja,
- več pozornosti se je posvečalo spremljanju, čeprav je bila uporabnost nekaterih sistemov in pridobljenih informacij vprašljiva,
- več pozornosti je bilo posvečeno finančnemu upravljanju, kontrolam in revizijam, zlasti so je bili deležni postopki za uskladitev z novimi izvedbenimi predpisi in natančnejše spremljanje finančnih tokov, da bi se tako izognili samodejnemu prenehanju obveznosti,
- razvoj kulture vrednotenja je pospešila zahteva po srednjeročnem vrednotenju in posodobitvi MTE; zlasti slednje orodje se je veliko uporabljalo pri pripravi strategij za obdobje 2007–13. Veliko držav članic je izvajalo svoja vrednotenja.

Vendar pa ti pojavi niso bili vsesplošno prisotni. Človek se preprosto mora vprašati, zakaj veliko organov upravljanja po 15 ali 20 letih vodenja kohezijske politike še vedno ne zna ali noče polno izkoristiti možnosti, ki jih ponujajo upravljavski in izvedbeni postopki EU. Koliko je to mogoče pripisati zunanjim dejavnikom in koliko notranjim omejitvam?

Kaj v politiki bi spremenili, če bi se lahko odločili za eno spremembo?

Na področje upravljanja strukturnih skladov je treba spet vnesti občutek za „politično poslanstvo“ – ki je v zadnjem desetletju nekoliko zbledel. Pri marsikaterem programu so največ energije usmerili v črpanje finančnih sredstev, in sicer na račun kakovosti projekta. Precej upravnih virov se namenja za sisteme poročanja, spremljanja in finančnega upravljanja, ki niso toliko orodja za upravljanje programov, temveč bolj sredstvo za zagotavljanje skladnosti s pravili. Več časa je treba nameniti finančnim kontrolam in revizijam.

Ena najbolj škodljivih posledic tega je nejevolja interesnih skupin in njihovo razočaranje nad politiko. Dogaja se celo, da upravičenci nočejo zaprositi za financiranje EU zaradi prevelike administrativne obremenitve.

Pogosto naletimo na izjave, da izvedbena metoda kohezijske politike prinaša „dodano vrednost“. Je te izjave mogoče podpreti z dokazi?

Mi smo se pri vrednotenju usmerili na vprašanje, ali obstajajo dokazi o „prelivanju“ strukturnih skladov na sisteme upravljanja notranjih politik v državah članicah. Pojav, ki mu pogosto rečemo „dodana vrednost“, je predmet burnih razprav. Tu pa lahko brez vsakega dvoma sklenemo: izkušnje pri realizaciji strukturnih skladov so (navadno pozitivno) vplivale na ravnanje in postopke držav članic pri vodenju njihovih notranjih politik. Vseeno pa so tovrstne spremembe odvisne od prizadevnih „podjetnežev v politiki“ in trdne politične zavezanosti.

VEČ NA TO TEMO:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/expost2006/wp11_en.htm

” Statistični podatki kažejo, da so se v tem obdobju regije, ki so prejele pomoč, razvijale hitreje od drugih. “

NAKNADNO VREDNOTENJE CILJEV 1 IN 2 ZA OBDOBJE 2000–06: KRATEK PREGLED UGOTOVITEV

Učinki kohezijske politike v obdobju 2000–06 so se preučevali iz različnih zornih kotov in z uporabo različnih metod vrednotenja. Če povežemo posamezne bloke, dobimo splošen vpogled v učinke kohezijske politike v letih 2000–06. Ti so:

- prek makroekonomskih modelov, upravnih podatkov ter analiz na eni strani vidni v sistemih upravljanja in izvajanja,
- po drugi strani pa so izraženi prek tematske razdelitve političnih področij, kjer je bil prispevek ESRR in Kohezijskega sklada pomemben.

Učinki kohezijske politike v obdobju 2000–06

Učinek kohezijske politike temelji na elementih, ki obdajajo ta krog:

- učinek na BDP in zaposlovanje,
- prispevek k okoljskim ciljem in uravnoteženemu prostorskemu razvoju,
- rezultati v osrednjih sektorjih,
- prispevek h krepitvi zmogljivosti in učenju politike v vseh državah članicah,
- primeri dobre prakse.

MAKROEKONOMSKI UČINKI

- Dolgoročne učinke kohezijske politike na BDP, zaposlovanje in osnovni kapital v regijah cilja 1 ponazarjata dva modela (HERMIN, QUEST). Kumulativni BDP v primerjavi s položajem, v katerem se kohezijska politika za leto 2009 ne bi izvajala (rezultati modela QUEST):
  - + 0,61% Nemčija
  - + 5,0% Poljska
  - + 9,5% Španija
  - + 15,7% Portugalska.
- Učinek na zaposlovanje v letu 2008 v primerjavi s položajem brez kohezijske politike: + 819 000 oseb (HERMIN).

PROMET

- Iz ESRR je bilo sofinanciranih 24% podaljšanj avtocest v EU, kar je močno prispevalo k razvoju cestnega omrežja.
- 13% vseh novih železniških prog za visoke hitrosti v Evropi je bilo sofinanciranih iz ESRR.
- Več pozornosti je treba posvetiti intermodalnemu in mestnemu prevozu, čezmejnim povezavam in železnici.

PODPORA PODJETJEM

- Glavni cilj podpore podjetjem iz ESRR so MSP (83% financiranja). Intenzivnejša raba posrednih instrumentov – poslovne storitve, podpora grozdom, omrežja.
- Ustvarjenih je bilo vsaj 638 000 bruto delovnih mest.
- V študiji primera iz vzhodne Nemčije so na voljo prepričljivi dokazi, da neposredna podpora za naložbe povečuje proizvodno dejavnost in naložbe.

SISTEMI VODENJA IN IZVAJANJA

- Države EU-10 so uspešno vzpostavile sisteme, s katerimi lahko pravilno črpajo sredstva: opazne izboljšave v času in pozitivne posledice za sisteme domačega upravljanja.
- V državah EU-10 in EU-15 je potrebna intenzivnejša usmeritev na rezultate.

STRUKTURNE SPREMEMBE IN GLOBALIZACIJA

- Odvisnost od ustaljenih vzorcev je mogoče spremeniti z dolgoročnimi in dobro zasnovanimi regionalnimi politikami. Programi iz cilja 2 so najbolj učinkoviti, če krepijo regionalne politike in nimajo še dodatnih ciljev.
- Prispevek ESRR je najbolj učinkovit, če so intervencije usmerjene na inovacije in internacionalizacijo.

OKOLJE IN PODNEBNE SPREMEMBE

- V obdobju 2000–06 je bilo za intervencije, povezane z okoljem, porabljenih 25,5 milijarde €.
- Na sodobne sisteme za oskrbo z vodo je bilo priključenih dodatnih 14 milijonov ljudi; na sisteme čiščenja odpadnih voda pa dodatnih 20 milijonov ljudi, in vse to prek podpore ESRR.
- Evropska komisija mora izrecno navesti, da je cilj kohezijske politike izpolnitev okoljskih zahtev EU, čeprav to kratkoročno ne ustvarja gospodarske rasti.

RAZVOJ PODEŽELJA

- ESRR je pomembno prispeval k razvoju v podeželskih območjih, in to v regijah cilja 1 in 2.
- Treba bi bilo poskrbeti, da se bodo prispevka kohezijske politike zavedli tudi prebivalci mest v podeželskih območjih.

SPOL IN DEMOGRAFIJA

- Demografija: čeprav na začetku programskega obdobja to ni bilo prednostna naloga, so regije začele namenjati podporo ustreznim projektom.
- Kot kažejo vrednotenja, ni dovolj, da določimo enakost spolov kot horizontalno prednostno nalogo – učinek je največji, če je podprta s posameznimi, oprijemljivimi ukrepi. Horizontalne prednostne naloge je treba omejiti na tiste, ki so pomembne za posamezne regije.

V tej številki Panorame si bomo ogledali štiri projekte iz EU, ki so bili vključeni v vrednotenje in veljajo za primere dobre prakse na štirih prednostnih področjih financiranja regionalne politike: infrastrukture, podpore podjetništvu, okolja in enakosti spolov.

PODZEMNE ŽELEZNICE ZA ATENE

Ob kombinaciji besed „Atene“ in „promet“ so dolga leta prebledevali celo največji ljubitelji te prestolnice – mesto se zdaj lahko znebi te podobe.

Med letoma 1965 in 1983 se je število uporabnikov javnega prevoza skoraj prepolovilo, saj je z 973 milijonov padlo na 510 milijonov – v istem obdobju se je silovito povečalo število osebnih avtomobilov. Posledica: prometni zamaški, onesnaženje in vprašanja javnega zdravja. Rešitev: nov sistem podzemne železnice.

Hitrejši in bolj čist prevozni sistem

Že leta 1992 se je začela gradnja sistema mestne podzemne železnice. To je bil obsežen projekt, obremenjen s tehničnimi zapleti, ki segajo vse od potresov do ohranjanja arheoloških najdb. Pred tem so se prebivalci morali zanašati predvsem na avtobuse, v katerih so prav tako kot vozniki avtomobilov tičali v prometnih zastojih. Ko se je prva faza začela bližati koncu, so po letu 2004 začeli graditi dodatne odseke. Skupno je bilo zgrajenih 30 km podzemne železnice, ki je lajšala vsakodnevni ritem malo manj kot 200 milijonom ljudi in obenem zmanjšala pritisk na nabito polne ulice na površju. Atenska podzemna železnica je s svojimi 650 000 potniki na dan vsekakor prispevala svoje k ublažitvi prometnih težav v središču Aten, zlasti ob prometnem koridorju, na katerem obstaja tudi podzemno omrežje.

V OBDOBJU 1994–99 JE BILO ZA PRVO FAZO NAMENJENIH 2,1 MILIJARDE €:

- 50% iz ESRR in Kohezijskega sklada
- 39% je iz posojil Evropske investicijske banke
- 11% od grške države

V OBDOBJU 2000–06 JE BILO ZA FAZO GRADNJE DODATNIH ODSEKOV NAMENJENIH 2,2 MILIJARDE €:

- 43% iz ESRR in Kohezijskega sklada
- 38% iz posojil Evropske investicijske banke
- 19% od grške države

Ocenjuje se, da se je z dokončanjem prve faze projekta število avtomobilov v mestnem središču zmanjšalo za 70 000, kar pomeni 335 000 prevoženih kilometrov na dan. Zadnje ocene podjetja Attiko Metro SA pričajo o skupnem znižanju dnevnih voženj z osebnimi avtomobili za 120 000 po odprtju dodatnih odsekov. Manjše število avtomobilov zmanjšuje tudi težave s parkiranjem, poleg tega se občutno zmanjšuje prisotnost onesnaževal v zraku.

Pot na drugo stran mesta je veliko hitrejša – med nedavno motnjo v sistemu se je trajanje poti po glavnih cestah, ki potekajo po isti trasi kot podzemna železnica, med prometno konico podaljšalo za od 20 do 25%.

Vzpostavljanje infrastrukture, vzpostavljanje partnerstev

Med vrednotenjem projekta se je pokazal marsikateri primer dobre prakse, med katere se prišteva tudi sodelovanje med partnerji, kot so različni organi upravljanja. To je še zlasti vredno pohvale, če pomislimo na dodatne pritiske, saj je bil rok zaradi bližajočih se olimpijskih iger res kratek.

Potrebna so bila tudi arheološka izkopavanja, ki so poleg ohranjanja, prevoza in razstavljanja najdb zahtevala tesno sodelovanje med tako različnimi organi, kot so Attiko Metro SA, Olympic Metro Consortium in ministrstvo za kulturo. Ministrstvo je nadziralo vsa arheološka dela, podjetje Attiko Metro pa je financiralo in usklajevalo izkopavanja v sodelovanju s pogodbenimi partnerji ter udeleženi organi in službami.

Ker je projekt zajemal več prefektur, so bili poleg lokalnih prevoznikov vanj vključeni tudi lokalni organi. Občutljivi artefakti, ki jih je bilo treba rešiti pred neusmiljenim odštevanjem časa do olimpijskih iger, zapletena mreža organizacij, katerih delo je bilo treba usklajevati – vodje projekta so upravičeno lahko ponosni na opravljeno delo.

Spodbuda za zaposlovanje in turizem

Skrajšanje časa, potrebnega za pot, skupaj z domiselno predstavitevjo izkopanih artefaktov na postajah sta dobrodošla magnetna za turiste – sama podzemna železnica se spreminja v vitrino atenske dediščine. Res pa je, da je bila podzemna železnica kljub prednostim, ki jih ima za turistično panogo, namenjena predvsem Atenčanom. Predeli na obrobju mesta se zaradi podzemne povezave s središčem spet oživljajo, saj je vožnja na delo postala manj zapletena. Veliko prebivalcev zdaj porabi precej manj časa za pot na delo.

VEČ NA TO TEMO:

<http://www.ametro.gr/page/>

Razbremenitev prometa v Atenah

CZECHINVEST – PAMETNE NALOŽBE

SE ZAČNEJO TU

Naložbe in razvoj podjetništva sta osrednji dejavnosti agencije CzechInvest, ki vse od leta 1992 ponuja brezplačne storitve domačim in tujim podjetjem. Tako je imela odločilno vlogo pri 1 200 naložbah, vrednih približno 650 milijard čeških kron (26 milijard €).

Agencija CzechInvest je leta 2004 začela usmerjati evropske subvencije v podjetja s sedežem na Češkem. Agencija je prek operativnega programa za industrijo in podjetništvo tem podjetjem priskrbelo kakih 350 milijonov €.

Spremljanje trgov

Regionalno financiranje EU	4,9 milijona € v letu 2007
in dodatnih	5,09 milijona € letu 2008

Agencija CzechInvest se je prvotno usmerjala na projekte v proizvodni dejavnosti (avtomobili, elektronika, letalska industrija), zdaj pa se ukvarja predvsem s projekti na področju raziskav in razvoja (tehnološki centri) in podpornih storitev za podjetja (center za podporo strankam, finančne in računovodske storitve).

Največji projekt agencije CzechInvest je sodelovanje s podjetjem Hyundai. Na severnem Moravskem postavljajo popolnoma novo tovarno, vredno milijardo €, v kateri se bo lahko zaposlilo 12 000 ljudi.

Ustvarjanje dobrega imena

Agencija CzechInvest zdaj velja za kraj, kjer je mogoče začeti pametno naložbo, in prisluzila si je sloves najučinkovitejšega posredniškega organa v Češki republiki. Kateri so torej pglavitni dejavniki uspeha agencije CzechInvest?

- V skladu s sloganom „stranki naproti“ so po vsej Češki republiki odprli regionalne izpostave, skupaj trinajst. Agencija je tako lahko po vseh samoupravnih regijah v državi sistematično zagotavljala visoko raven storitev svojim strankam.
- Nekaj novega je bila tudi vzpostavitev telefona z brezplačnimi informacijami, ki zdaj deluje že štiri leta. Prek te storitve so obravnavali več kot 33 000 povpraševanj glede evropskih subvencij.

Alexandra Rudysarova, izvršna direktorica CzechInvesta, pojasnjuje: „V Češki republiki imamo kar velik sveženj pobud za nacionalna vlaganja. Znali smo tako izpopolniti financiranje EU, da ga je mogoče uporabiti za podporo najdragocenejših projektov, usmerjenih v raziskave in razvoj. Vlagatelji so tega seveda veselili.“

Spopadanje z izzivi

Eden večjih izzivov, na katerega je agencija CzechInvest naletela na svoji poti, so bila sredstva za zaposlitev osebja v regionalnih izpostavah. Nazadnje pa jim je uspelo prepovoriti banke, da so jim posodile sredstva, ki so jih potrebovali. Nato so morali najti ustrezne kadre. To je pogosto trajalo vse do šest mesecev. Idealni kandidat naj bi prihajal iz poslovnega sveta, tako da bo lahko razumel potrebe zasebnih podjetij in znal komunicirati z njimi.

Biti vzor

Mreža regionalnih izpostav velja za izredno strokovno in bo delovala še v celotnem programskem obdobju 2007–13. V tem času bodo podjetja, ki delujejo zunaj prestolnice, iz operativnega programa za podjetja in inovacije dobila več kot 3,6 milijarde €.

Ta pristop se da brez večjih težav prenašati v druga okolja in države – če je mogoče najti močno in prepričljivo vodstvo, kakršno ima CzechInvest.

VEČ NA TO TEMO NA NASLOVU

www.czechinvest.org

Razvoj podjetništva v Češki republiki

ZNANSTVENO-POSLOVNI PARK V LAHTIJU

FINSKI GROZD ZA ZELENE TEHNOLOGIJE

Znanstveno-poslovni park v Lahtiju je od obdobja 2000–06 prejel:

855 982 € iz ESRR

Skupno financiranje v višini 2 463 179 €

Mesto Lahti na jugu Finske, kjer je nekoč prevladovala težka industrija, je hudo prizadel propad njegovega najpomembnejšega trga, Sovjetske zveze. Tretjina vseh lesenih, kovinskih in plastičnih izdelkov, proizvedenih v mestu, je bila namenjena čez mejo – ko je bilo tega konec, je bilo konec tudi lokalne blaginje. S financiranjem iz ESRR pa se je v mestu, ki je bilo prepoznavno po topilnicah in obratih za predelavo celuloze, razcvetela panoga zelenih tehnologij. Leta 2000 se je gospodarstvo še vedno skušalo prilagoditi tem spremembam in brezposelnost v regiji je znašala okrog 12%.

Park zdaj zagotavlja streho nad glavo približno 120 podjetjem, konzorciju petih univerz in korporacij za javni razvoj. Kako se je torej vse začelo?

Skrivnost uspeha

Eden od ključnih ciljev regionalne razvojne strategije je bilo okrepiti ter razširiti privlačnost in konkurenčnost podjetij. Uporabljena sta bila dva pristopa: razvoj malih in srednje velikih podjetij ter okolja, v katerem delujejo, ter podpora novim tehnologijam in usposabljanju. Na tej stopnji je bila najpomembnejši dejavnik podpora ESRR. ESRR je v okviru te prednostne naloge

podprl okoljske projekte vključenih podjetij, usmerjene v razvoj podjetništva, konkurenčnosti in zaposlovanja prek inovacij. Podpora je zajemala tudi koncept krepitve mednarodnih vezi.

Pomembno vlogo so odigrali tudi geografski dejavniki – jezero Vesijärvi v regiji je omogočalo raziskave, ki bi pritegnile zanimanje znanosti. Leta 2005 so v Lahtiju ustanovili regionalni inovativni sistem.

Naloge gospodarskega razvoja v regiji so bile jasno opredeljene. Vsak regionalni svet je uvrstil svoj projekt na eno od posebnih ključnih področij, pri čemer se je opiral na regionalni program, in določil njegovo dolgoročno strategijo v skladu z danimi parametri. Tako so lahko v regiji Päijät-Häme usmerili ukrepe na svoje prednosti.

V parku

Znanstveno-poslovni park je s svojimi najnovejšimi okoljskimi tehnologijami stičišče okoljskih raziskav, izobraževanja in podjetništva. Je koordinator grozda zelenih tehnologij, ki se strokovno posveča predvsem recikliranju, učinkovitosti materialov, energetski učinkovitosti in čiščenju vode.

Univerze, podjetja, razvojne organizacije, organizacije, ki financirajo projekte, in občine z združenimi močmi zagotavljajo storitve in projekte, ki v celoti izhajajo iz potreb podjetij, zadolženih za usklajevanje vseh dejavnosti. Delež zasebnega lastništva znaša 12%.

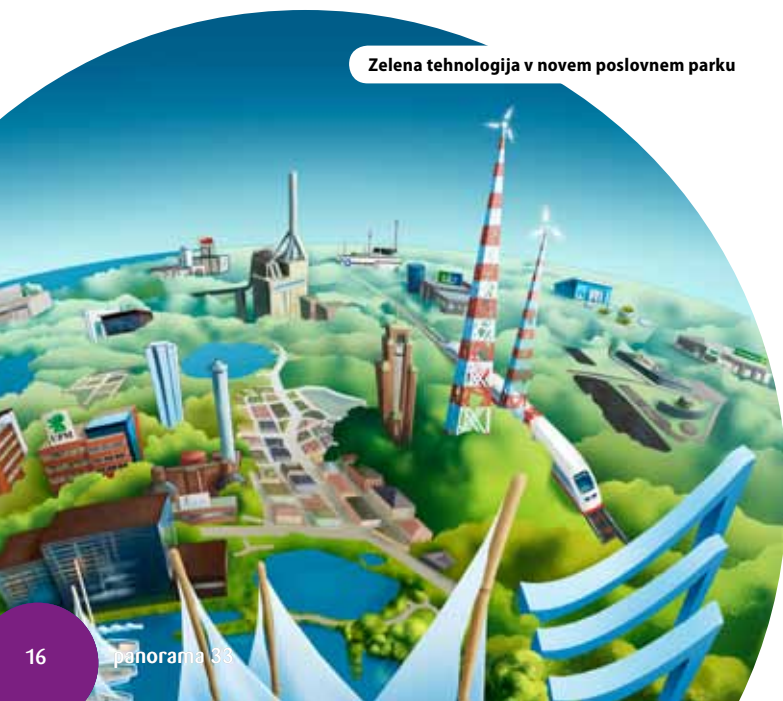
In sodelavci dajo denar na mizo. Park je imel v letu 2009 7,2 milijona € prihodkov, pri čemer je financiranje iz ESRR predstavljalo približno 0,9 milijona € (12%), financiranje drugih javnih institucij (ministrstva, Tekes itd.) in ESS 2,7 milijona €, zasebnih interesnih skupin 1,5 milijona €, občin (predvsem mesta Lahti) pa 2,1 milijona €.

Delo za prihodnost

Zaradi stalne usmeritve na krepitev strokovnega znanja zdaj recikliranje in ravnanje z odpadki predstavlja več kot 50% panoge zelenih tehnologij v regiji. Vse večji pomen učinkovitosti materialov in zaprtih zank v tradicionalnih panogah pa upravičuje odločno usmeritev na ESRR na tem področju.

Znanstveno-poslovni center v Lahtiju je postal vodilni center za okoljske tehnologije na Finskem. Grozd zelenih tehnologij je pritegnil več mednarodnih, hitro rastočih podjetij. Park je v letu 2006 pritegnil 70 uveljavljenih podjetij, 41 podjetij inkubatorjev in približno 200 partnerjev delujočih podjetij. Vloženih je bilo več kot 30 milijonov € in v regiji se je med letoma 2005 in 2007 odprlo 170 novih delovnih mest.

Zelena tehnologija v novem poslovnem parku

VEČ NA TO TEMO:

<http://www.lahtisbp.fi/en>

USKLAJEVANJE POTREB ŽENSK S POTREBAMI LOKALNEGA GOSPODARSTVA V SALZBURGU

V regiji, kjer ni v petnajstih občinah niti ene županje, je bilo jasno, da naloga regionalnega projektnega vodje za enake možnosti ne bo lahka. Podeželski okraj Lungau v Avstriji je v osmih letih, odkar se je Andrea Schindler-Perner lotila dela, prehodil dolgo pot.

Ko je leta 2002 zasedla svoj položaj, infrastruktura, ki bi omogočala ženskam, da poiščejo ravnovesje med delom in družino, na primer zmogljivosti za celodnevno varstvo otrok, tako rekoč ni obstajala. Ta primanjkljaj je razviden tudi iz takratnih podatkov: delala je manj kot polovica mater, ki so zaslužile 30% manj kot moški, in regijo je zapustilo več kot 80% univerzitetnih diplomantk.

Delovno mesto Schindler-Pernerjeve, ki so ga lahko odprli na podlagi sofinanciranja prek Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), je bilo namenjeno temu, da se stvari spremenijo.

„Začetek je bil težak,“ se spominja Schindler-Pernerjeva. „Bila sem edina ženska med moškimi, ki sprejemajo odločitve, nisem imela politične moči, osebja in proračuna.“ Patriarhalne strukture pa niso bile edina ovira; spopadati se je morala tudi s popolnim nepoznavanjem koncepta vključevanja načela enakosti spolov.

A bila je trdno odločena, da bo stvari spremenila. Kot mati dveh otrok je dobro vedela, kako težko ji je bilo usklajevati delo in družinsko življenje, ko se je po končanem študiju vrnila v regijo Lungau. „Če mi ne bi pomagala mama in mož, nikakor ne bi mogla ostati tu.“

„Pagitsch Kinderland“ – celodnevno varstvo otrok, ki je na voljo vse dni v letu in znotraj podjetja

Med vzpostavljanjem vrtca za gradbeno podjetje Pagitsch se je Schindler-Pernerjeva zavedala predvsem potrebe po otroškem varstvu. Hitro rastoče podjetje, ki je takrat zaposlovalo približno 160 ljudi, se je obrnilo nanjo po pomoč pri iskanju kandidat, ki so jih potrebovali za pokrivanje svojih vse večjih kadrovskih potreb. Ko so izvedli študijo, v kateri se je pokazalo, da je pomemben dejavnik ustrezno otroško varstvo, so začeli izvajati pilotni projekt „Pagitsch Kinderland“.

S sofinanciranjem ESRR in z nacionalnimi sredstvi je leta 2006 odprla vrata ustanova, ki je v skupinah po največ 16 otrok zagotavljala strokovno varstvo za otroke, stare od dveh do štirinajstih let, in sicer šest dni v tednu in dvanajst mesecev na leto. Urnik je prilagojen potrebam zaposlenih staršev.

Že prva skupina, ki je bila oblikovana na začetku, je obrodila takšen uspeh, da so leta 2008 oblikovali že drugo. Pagitsch je tako samo v letu 2009 zaposlil 11 žensk z otroki.

PAGITSCH KINDERLAND – FINANCIRANJE

- Skupni proračun projekta za eno leto (2006): 105 000 €
- Prispevek ESRR: 47 250 € (45%)
- Drugi viri financiranja:
Sredstva dežele Salzburg: 15 750 €

Dežela Salzburg in avstrijsko zvezno ministrstvo za gospodarstvo sta projektu podelila več nagrad za spodbujanje enakih možnosti in izkazano korporativno družbeno odgovornost.

„Lungauer Frauen Netzwerk“ – krepitev vloge žensk z mrežnim povezovanjem

Ko se je Schindler-Pernerjeva zavedla, da bi bilo lahko koristno mrežno povezovanje žensk, ki se zavzemajo za vključevanje načela enakosti spolov, je začela organizirati sestanke: rodila se je mreža Lungauer Frauen Netzwerk. Po enem letu intenzivnih priprav je mreža uspešno kandidirala za finančna sredstva v okviru programa LEADER+.

Mreži je z organizacijo dogodkov, usposabljanj, izmenjavo informacij in vključevanjem medijev uspelo okrepiti vlogo žensk v procesih odločanja ter povečati splošno poznavanje vprašanj, povezanih s spolom.

LUNGAUER FRAUEN NETZWERK – FINANCIRANJE

- Skupni proračun projekta za tri leta (2003–06): 39 000 €
- Prispevek ESRR: 20 670 € (53%)

Pot naprej

Salzburška študija primera kaže, da je uporaba vidika spola v vseh politikah in njihovih fazah zelo koristna za regionalni razvoj, če ima podporo organov, ki se zavzemajo za enake možnosti, z močno politično zavezanostjo. Regija je dosegla nekaj dobrih rezultatov pri enakosti spolov, ne ker je bila to horizontalna prednostna naloga, ampak ker je bil ustanovljen organ izvajanja (dva promotorja projekta enakosti spolov).

Je zadovoljna z rezultati, ki jih je dosegla doslej? „Grem v pravo smer, a nas še vedno čaka dolga pot,“ pravi. Če hočejo enake možnosti dejansko zaživeti v regiji, je potrebna dolgoročna zavezanost.

VEČ NA TO TEMO:

<http://www.lungauerfrauennetzwerk.at/>

<http://www.pagitsch.at/>

VREDNOTENJE – KATERE METODE JE NAJBOLJE UPORABITI?

Potem ko opredelimo predmet vrednotenja in poglobljena vprašanja, je ključnega pomena izbira metod. Metode niso pomembne samo za osebo ali podjetje, ki dejansko izvaja vrednotenje – vsaka občina, regija ali uprava, ki naroči vrednotenje, mora vsaj okvirno poznati orodja, ki so na voljo, njihovo zmogljivost in omejitve. Ne nazadnje pa se metode razlikujejo tudi po stopnji strokovnosti in stroških.

Kako zahtevna naloga čaka GD za regionalni razvoj, je postalo jasno, ko so se sprejemale odločitve o uporabi ustreznih metod za naknadno vrednotenje obdobja 2000–06, in sicer za več kot 230 različno obsežnih (od 6 milijonov do 6 milijard €!) programov iz cilja 1 in 2 ter vsebin v 25 državah članicah. Ena od prvih odločitev, ki naj bi omogočala res kakovostno vrednotenje, je bilo izbiranje ključnih področij za intervencije ter ustreznega prilagoditve vprašanj in metod. V izbiranje tem so bili poleg tega vključeni tudi znanstveniki in svetovalci, specializirani za različne sektorje.

Izbiranje ustreznih metod vrednotenja je pomembno. Nobena metoda pa ne more odgovoriti na vsa vprašanja. Odvisne so od informacij, ki bi jih radi dobili, podatkov in uporabnikov. Vsaka metoda ima svoje omejitve, dopušča napake in zajema le majhen delček naših zapletenih družbenih resničnosti.

Transparentnost: za kaj smo porabili denar?

Osnovni zahtevi za dobro oblikovanje politike sta kakovostno poročanje in transparentnost. Oblikovalci politike hočejo vedeti, kaj je bilo ustvarjeno s podporo strukturnih skladov (npr. koliko novoustanovljenih podjetij je dobilo podporo). Danes se pri večini programov ti podatki zbirajo kot kazalniki ustvarjenega rezultata.

Prva naloga pri naknadnem vrednotenju je bilo zbiranje takšnih informacij o stvarnih učinkih programov. To še ni pravo vrednotenje, je le izhodišče. Takšne informacije zahtevajo tudi oblikovalci politike. Ekipe za vrednotenje so preučile informacije, ki so bile na voljo v sistemih spremljanja posameznih držav članic. Ko pa so hoteli te informacije uporabiti za splošno ponazoritev položaja po državah članicah, se je izkazalo, da imajo – čeprav so bile dragocene za marsikateri individualni program – veliko pomanjkljivosti. Več informacij za poglobljena področja ukrepanja je bilo pridobljenih z raziskavami.

Kvalitativne metode: Ali so programi kohezijske politike ustrezali dejanskim potrebam? Kaj se je resnično dogajalo med njihovim izvajanjem? Zakaj so se nekateri obnesli bolje kot drugi?

Številke niso dovolj, če želimo prepričati davkoplačevalce in oblikovalce politike, da je bil javni denar dobro naložen. Zaradi tega se pri naknadnem vrednotenju veliko uporabljajo študije primerov. Vanj je bilo vključenih skupno 84 študij primerov in 39 primerov dobre prakse. Večina ekip za vrednotenje je z interesnimi skupinami opravljala razgovore, ki so bili namenjeni pridobivanju informacij in potrjevanju ugotovitev. S takšnimi kvalitativnimi študijami je mogoče poleg izračunljivih učinkov mogoče dobiti še kopico drugih informacij, ki oblikovalcem politike in državljanom pomagajo razumeti oprijemljive učinke javnih politik.

S temi metodami se išče odgovor na vprašanje, zakaj niz intervencij ustvarja učinke, naj bodo pričakovani ali ne, komu so namenjeni ti učinki in v katerih okoliščinah nastopijo. Rezultati takšnega pristopa niso številke, temveč zgodbe. Temelji na teoriji sprememb. Zato to skupino metod imenujemo tudi vrednotenje učinka na teoretski podlagi.

Preskušanje hipotetičnih vrednotenij učinka za programe ESRR

Obstaja niz metod, ki je izjemno priljubljen ter dobro sprejet na področju naravoslovnih in družboslovnih ved, a se ni veliko uporabljal za vrednotenje programov ESRR – imenuje se hipotetično vrednotenje učinka. Hipotetične metode temeljijo na rekonstrukciji, kaj bi se zgodilo, če ne bi bilo intervencije.

Ker regionalni razvojni programi niso ponovljivi v nadzorovanih razmerah tako kot fizikalni in kemijski poskusi, je približen odgovor na to vprašanje mogoče poiskati samo z oblikovanjem kontrolnih skupin. Tako bi bilo na primer pri programu za podporo ustanavljanja podjetij pomembno primerjati razvoj podjetij, ki so prejela javna sredstva, s skupino podjetij, ki niso bila deležna tovrstne podpore. V idealnem primeru je to mogoče storiti z naključnim izborom upravičencev iz velike skupine prosilcev, a je kaj takega v kohezijski politiki redko uresničljivo.

Osnovne zahteve za dobro oblikovanje politike sta kakovostno poročanje in transparentnost

PREGLED METOD VREDNOTENJA S PRIMERI

HIPOTETIČNA VREDNOTENJA UČINKA

Se program obnese?

- Naključen nadzorni test
- Razlika v razliki
- Nezvezni model
- Metode ujemanja
- Instrumentalne spremenljivke

MODELIRANJE

- Makroekonomski modeli (e.g., HERMIN, QUEST)
- Sektorski modeli (e.g., TRANSTOOLS)
- Analiza vložkov in rezultatov
- Matrika družbenih računov

Obstajajo še druge tehnike za oblikovanje kontrolnih skupin (npr. razlika v razliki, tehnike ujemanja). Več jih je bilo preskušanih v študiji o podpori za naložbe nemških podjetij v območju cilja 1. V študiji se je pokazalo, da je ta instrument spodbudil dodatne naložbe v podjetjih, ki so dobila podporo. Smiselna je tudi vzročna interpretacija teh razlik, ki temelji na empiričnih dokazih in nekaterih domnevah.

Modeliranje – širša slika

Vse doslej omenjene metode obravnavajo rezultate programov relativno ozko. Z njimi ni mogoče zajeti gospodarstva kot celote, kamor sodi tudi vzajemno učinkovanje med programom in gospodarstvom. Odgovor na to vprašanje je mogoče poiskati z modeli. Namenjeni so posnemanju poglobitvenih mehanizmov celotnega gospodarskega sistema, ki je lahko regionalen ali nacionalen. Z modelom bi tako lahko na primer preverili, ali so bila zaradi podjetja, ki je dobilo podporo, resnično ustvarjena dodatna delovna mesta v gospodarstvu, ali pa je to podjetje preprosto izrinilo s trga podjetja, ki niso dobila podpore.

Pri naknadnem vrednotenju sta se za regije cilja 1 uporabljala dva makroekonomska modela: HERMIN in QUEST. S simulacijami, ki jih omogočata, je mogoče dobiti vpogled v učinke programov kohezijske politike na bruto domači proizvod, zaposlovanje ali osnovni kapital gospodarstva.

Modele je mogoče tudi omejiti na samo en sektor. GD za regionalno politiko in Skupno raziskovalno središče Komisije sta v tokratnem vrednotenju preskusila sektorski model za področje prevoza (TRANSTOOLS).

Pri uporabi rezultatov, pridobljenih z modeliranjem, ne gre pozabiti, da so modeli kljub vsej zapleteni matematiki še vedno samo poenostavljene podobe resničnosti. Uporabnik mora biti

VREDNOTENJE NA TEORETSKI PODLAGI

Zakaj se program obnese?

- Študije primerov, razgovori
- Realistično vrednotenje
- Participativno vrednotenje

VREDNOTENJE ALTERNATIV

- Analiza stroškov in koristi
- Analiza stroškovne učinkovitosti
- Večkriterijska analiza
- Naključno vrednotenje

izrecno seznanjen s poenostavitvami in domnevami, ki jih vsebuje model, sicer lahko dobi zavajajoč vtis o „natančnosti“ modelov.

Konkurenčni projekti – kako ravnamo?

Oblikovalci politike se pogosto znajdejo v položaju, ko se za financiranje poteguje več podobnih projektov ali programov. Najboljša tehnika za take primere, ki jo poznamo, je analiza stroškov in koristi. Odločitev o javnem projektu olajšuje s presojanjem vseh stroškov in koristi nekega projekta – in s primerjavo rezultatov s sorodnimi projekti. Stroške in koristi je treba izraziti v denarni protivrednosti, tako da jih je mogoče primerjati. GD za regionalno politiko sedaj preskuša uporabo takšnih naknadnih analiz za projekte, ki so prejeli podporo kohezijskega sklada v obdobju 2000–06.

Kako narediti korak naprej

Evropska komisija ne more sama priskrbeti vseh dokazov o učinkovitosti kohezijske politike. Zato spodbuja države članice, da pri lastnih vrednotenjih uporabijo tudi katero od natančnejših metod. Kolikor več vrednotenj z verodostojnimi dokazi o različnih vidikih politike imamo na voljo, toliko boljše si bomo znali predstavljati učinkovitost splošne politike.

Če sklenemo: ne obstaja ena sama, čarobna metoda, s katero bi bilo mogoče preprosto ugotoviti, ali so bili programi kohezijske politike uspešni ali ne. Z vrednotenji, ki temeljijo na različnih metodah, pa je mogoče dobiti dovolj verodostojnih dokazov o uspešnosti.

VEČ INFORMACIJ JE NA VOLJO V PRIROČNIKU O METODAH EVALSED:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/evalsed/sourcebooks/method_techniques/index_en.htm

VREDNOTENJE UTRJUJE KOHEZIJSKO POLITIKO

Vrednotenje je vključeno v vse stopnje kohezijske politike – od najvišje do najnižje. Kadar evropski voditelji sprejemajo odločitve o proračunu politike, je to treba prevesti v konkretne cilje na ravni držav članic, regij in nazadnje samega projekta. Jasno postavljeni cilji na vseh ravneh lahko ponazarjajo prispevek projektov k doseganju evropskih ciljev ekonomskega, socialnega in teritorialnega razvoja. Vrednotenje je koristno tako pri določanju ciljev kot pri ugotavljanju, ali so bili ti cilji izpolnjeni.

Regije so zadolžene za vrednotenje svojih programov in torej preverjanje, ali napredujejo v skladu z načrtom, nakar po potrebi uvajajo izboljšave. V obdobju 2007–13 imajo regionalni in nacionalni organi veliko svobode pri odločanju, kaj bodo vrednotili in kdaj bodo to storili. Bistvenega pomena je, da zasnova vrednotenja ustreza njihovim potrebam: če potrebujejo rezultate, je bolj verjetno, da bodo posegli po vrednotenju!

V tej rubriki nam koordinatorji programov iz štirih območij EU – Francije, Poljske, Severnega Porenja-Vestfalije v Nemčiji in Avstrije – pripovedujejo, kako vrednotenje prispeva k učinkovitosti njihovih programov, ki ustrezajo ciljem kohezijske politike.

FRANCIJA

Politika regionalnega razvoja v Franciji je tradicionalno centralizirana. Načrtovalski pristopi na nacionalni ravni v zadnjih 20 letih pa so bili v znamenju decentralizacije in večje odgovornosti lokalnih organov. Poleg tega je vse od leta 2000 prisotna želja po večji usklajenosti med programi ESRR in *Contrats de plan Etat-Région (CPER)*, pogodbenimi načrti med državo in regijo, ki so jih v 80. letih prejšnjega stoletja uvedli v okviru politike decentralizacije.

Tako so bili programi med državo in regijo prilagojeni sedemletnemu programskemu obdobju programov ESRR (2000–06). Cilj je bil spodbujati bolj povezane ukrepe in okrepiti učinek finančnega vzvoda domačih in evropskih sredstev. V tem obdobju je programom med državo in regijo koristilo tudi vrednotenje, saj so se uvedle nove prakse, kot je vmesno vrednotenje, okrepila se je tudi kultura vrednotenja v državni in regionalni upravi. Skladnost s programom ESRR se je še okrepila v sedanjem obdobju z uvedbo naknadnih vrednotenj državnih regionalnih programov, vzpostavitev skupnih regionalnih odborov za vrednotenje in začetkom izvajanja enotnih vrednotenj za programe ESRR in CPER.

DATAR je nacionalni organ, zadolžen za prostorsko načrtovanje in politike regionalnega razvoja v Franciji. Zagotavlja smernice za opredelitev nacionalne strategije in je odgovoren za postopek in usklajevanje vrednotenja programov ESRR in CPER, predlaga metodologije in pripravlja nacionalna tematska vrednotenja. Na regionalni ravni so za spremljanje in vrednotenje odgovorne prefektore, ki sodelujejo z regionalnimi samoupravami (z izjemo regionalnega organa Alzacije, na katerega je bila prenesena ta vloga).

Zaradi zapletene institucionalne razdelitve odgovornosti med regije in osrednjo raven je spremljanje nacionalnih in regionalnih programov resničen izziv. Pred letom 2000 so regije uporabljale lasten sistem spremljanja, ki ni bil vedno skladen s sistemom na osrednji ravni, zaradi česar ni bilo mogoče združiti podatkov, ki so jih zbrale regije. Obdobje 2000–06 je zaznamovala uvedba sistema PRESAGE za finančno spremljanje programov, ki se financirajo iz ERSS. Kar zadeva vrednotenje, se je v sedanjem obdobju sistem začel uporabljati tudi za dejavnosti spremljanja programov CPER. Čeprav marsikdo dojema spremljanje zgolj kot administrativno obremenitev, je to v resnici koristno orodje, ki projektnim partnerjem in regionalnim organom omogoča, da se učijo.

POLJSKA

Poljska se je po pristopu k EU v letu 2004 znašla pred zahtevno nalogo, saj je morala iz nič ustvariti sisteme za presojanje učinkov naložbenih programov. Tako kot druge države članice je morala pred začetkom kakršnih koli vrednotenj vzpostaviti institucionalne strukture in zmogljivosti. Naloga se je zdela izjemno težka. Danes pa nacionalna enota za vrednotenje doživlja uspeh za uspehom in to, kar se je začelo kot obvezen nadzor nad programi, je preraslo v zgled sodobnega vodenja v javni upravi.

VEČ NA TO TEMO:

<http://www.datar.gouv.fr/>

Prvi koraki so bili storjeni v letu 2004, ko so bile vse sile usmerjene v ustvarjanje močnih institucij in usposabljanje uradnikov za uporabo tehnik vrednotenja. Do leta 2006 je bil dosežen dovolj velik napredek, da so bila opravljena predhodna vrednotenja programov za obdobje 2007–13 in je organe zanimalo že, kako naj vrednotijo učinke, kdo bi moral biti odgovoren za to in kako bi lahko najboljše posredovali drugim rezultate svojih ugotovitev. Vrednotenje zdaj poteka v znamenju stalnih, integriranih študij in zbiranja podatkov, tako da bo mogoče pokazati dejanski ekonomski učinek posameznih projektov in širše, horizontalne cilje programov regionalnega razvoja.

Izvajalci vrednotenj na Poljskem, ki so toliko dosegli v tako kratkem času, so z veseljem pripravljeni deliti svoje znanje z drugimi in ohraniti dosednji ritem napredovanja. Vsi udeleženci hočejo seznanjati druge z rezultati svojega dela, kar počnejo na konferencah, po spletu ter v javno dostopnih poročilih in podatkovnih zbirkah.

Njihovo delo je še vedno usmerjeno v usposabljanje za postopke vrednotenja in izboljševanje tehnik. Sredstva EU omogočajo stalen razvoj postopkov vrednotenja z novimi priložnostmi za usposabljanje in namenski sredstvi za raziskave na tem področju. Omeniti je treba tudi sodelovanje z zunanjimi strokovnjaki in sadove vse intenzivnejšega mednarodnega sodelovanja. S to neverjetno kombinacijo sredstev in ambicij si vrednotenje na Poljskem naglo pridobiva vse večji ugled.

VEČ NA TO TEMO:

Poljska – <http://www.mg.gov.pl/English>

Financiranje obnovljivih virov energije na Réunionu

“ Kar se je začelo kot obvezen nadzor nad programi, je preraslo v zgled sodobnega vodenja v javni upravi. ”

Severno Porenje-Vestfalija, Nemčija

Dolga tradicija spremljanja programov v Nemčiji je trdna podlaga za vse bolj raznolike kazalce, ki se spremljajo danes. Izvajalci vrednotenja programov v Severnem Porenju-Vestfaliji sestavljajo splošno sliko učinka regionalnega razvoja s finančnimi podatki in podatki o zaposlovanju. Tako skušajo ponazoriti, kako vrsta projektov prispeva k ustvarjanju delovnih mest, inovacijam, ustanavljanju podjetij ter priložnostim za poklicno usposabljanje.

Postopek vrednotenja poleg teh horizontalnih ciljev obravnava okoljske prednosti in enake možnosti. Martin Hennicke, vodja upravnega organa pri ministrstvu Severnega Porenja-Vestfalije za gospodarske zadeve in energijo, je prepričan, da „sta stalno spremljanje in vrednotenje podlaga za preglednost in učinkovitost“.

V vsakem projektnem predlogu morajo biti natančno navedeni razlogi za financiranje v smislu pričakovanih ekonomskih, socialnih in okoljskih koristi. To obilje informacij se sčasoma vse bolj obrestuje in kolikor bolj podrobno so predstavljene načrtovane koristi, toliko bolj so uporabne v stalnem postopku vrednotenja in določanja posameznih mejnikov.

Pri bolj zapletenih programih, zlasti tistih, ki vključujejo nove instrumente financiranja, se hkrati s projektom izteče tudi poglobljena presoja. Izvajalci vrednotenja v teh primerih preučujejo kvantitativne podatke o rezultatih projektov ter tudi bolj kvalitativno usmerjene presoje glede dosežene stopnje inovativnosti in socialnega napredka. Včasih povabijo tudi zunanje skupine, ki prispevajo svoje strokovno znanje na posebnih področjih, kar omogoča bolj merljiv napredek na področju širših tematskih ciljev, kot je strategija za varstvo podnebja.

Vse te niti je mogoče splesti v zanesljiv in močan postopek vrednotenja, ki ponazarja ustvarjanje dodane vrednosti pri vrsti meril in je podlaga za stalno prilagajanje vodenja prihodnjih projektov.

VEČ NA TO TEMO:

Severno Porenje-Vestfalija

<http://www.economy.nrw.de/grundsatz/nrwineu/index.php>

AVSTRIJA

Gonilna sila vrednotenja v Avstriji je bila nova uredba za strukturne sklade EU, ki je spodbujala bolj odprt in logičen pristop.

Sistematično vrednotenje, ki je osnovni pogoj za procesno usmerjene sisteme vrednotenja, zahteva delitev znanja in mrežno povezovanje, kar zagotavlja širšo seznanjenost s pridobljenimi spoznanji.

V obdobju 2000–06 je bil ustvarjen nov instrument za izboljšanje komunikacije in usklajevanja v procesu vrednotenja.

To je bila delovna platforma za usklajevanje in vrednotenje KAP-EVA, ki je bila vzpostavljena pravočasno, da je lahko pozitivno vplivala na posamezna obvezna vmesna vrednotenja.

Leta 2003 je bilo v okviru vmesnega vrednotenja pregledano gornjeavstrijsko podjetje Profactor, in sicer glede regionalnih učinkov njegovih raziskovalnih projektov, ki so se sofinancirali s sredstvi EU. V postopku so bil natančno raziskani učinek projekta na inovativne zmogljivosti lokalnih in regionalnih majhnih in srednje velikih podjetij, razvoj inovacijam prijazne infrastrukture in izboljšanje prenosa tehnologije.

Čeprav so odkrili tudi nekaj prostora za izboljšave, na primer spodbujanje manj inovativnih podjetij k sprejemanju znanja o raziskavah in razvoju, je vrednotenje podjetja Profactor potrdilo pozitivne učinke projektov, sofinanciranih s sredstvi EU.

Pristop k vrednotenju so dodatno razvili v obdobju 2007–13, ko so vzpostavili integriran postopek strateškega spremljanja „STRAT.ATplus“. Na podlagi kvantitativno opravljene pilotne študije (obdobje opazovanja 1995–07) je mogoče ugotoviti naslednje: regije, ki so prejele pomoč (v obdobju 1995–07), se bolje razvijajo v smislu zaposlovanja in trga dela ter so dosegle večji napredek v primerjavi z regijami, ki pomoči niso dobile. Niz struktur za decentralizacijo in ustanovitev regionalnih posredniških zmogljivosti sta prispevala k izboljšanju razvojnih možnosti v regijah.

Proces strateškega spremljanja polno podpira načelo partnerstva in izpostavlja regionalni strateški razvoj z vidika več skladov.

VEČ NA TO TEMO:

Avstrija

www.oerok.gv.at

“ Dolga tradicija spremljanja programov v Nemčiji je trdna podlaga za vse bolj raznolike kazalce, ki se spremljajo danes. “

Projekt Profactor je primer dobre uporabe skladov EU

PREDSTAVITEV JOHANNESA HAHNA, NOVEGA KOMISARJA EU ZA REGIONALNO POLITIKO

Katere ključne izzive imate pred seboj kot novi komisar EU za regionalno politiko?

Na začetku naj povem, da si imenovanje na ta položaj štejem v veliko čast. Vodenje regionalne politike EU – ene od velikih zgodb o uspehu evropskega združevanja – je že samo po sebi velikanski izziv in veselim se že, da bom lahko nadaljeval dobro opravljeno delo predhodnikov.

Po mojem prepričanju moramo razvijati regionalna gospodarstva, ki močneje temeljijo na znanju, so bolj inovativna in trajnostno naravnana. Finančna kriza in gospodarska recesija, ki je sledila, sta prizadela regije v vsej Uniji. Še naprej močno vplivata na gospodarski razvoj in zaposlovanje. Če bomo še več regionalnih sredstev namenili za raziskave, inovacije in izobraževanje, bomo podprli konkurenčnost in inovativnost v naših regijah, in tako iz gospodarske krize izšli še močnejši kot prej.

Zagotoviti moramo tudi, da bo naša politika bolj kot doslej usmerjena v ustvarjanje oprijemljivih rezultatov in delovnih mest. V našem vse tesneje povezanem svetu bo rast v eni regiji prispevala k zaposlovanju v drugih regijah. Regionalne naložbe torej omogočajo evropski napredek.

Kot ste obljubili, boste poskrbeli, da bodo postali cilji regionalne politike ključen vidik strategije EU 2020 – je ta cilj uresničljiv?

Predvsem bi rad zagotovil, da bo kohezijska politika EU tesno usklajena s strategijo Evropa 2020. To je najpomembnejša naloga. Strategija bo okvir za ekonomski, socialni in okoljski razvoj EU v naslednjem desetletju. Naloga v sedanjih gospodarskih razmerah vsekakor ne bo lahka. Vseeno pa lahko kohezijska politika s svojim celostnim okvirom za naložbe, v praksi preizkušenim sistemom doseganja rezultatov in lastniško pravico postane ena od gonilnih sil strategije Evropa 2020 – in to se bo tudi zgodilo.

Postali ste odgovorni za enega največjih proračunov v Evropski uniji – kako boste poskrbeli za natančno presojanje učinkov politike?

Politika, vredna 50 milijard € na leto, vsekakor pomeni veliko denarja! Vrednotenje učinkov te naložbe, ugotavljanje, kaj se obnese in zakaj se to obnese, je seveda bistvenega pomena za njen uspeh. Po mojem trdnem prepričanju mora biti kohezijska politika bolj usmerjena na rezultate, pri čemer se morajo narava intervencij in politični cilji odražati v merilih učinkovitosti.

V okviru politike je bila zagotovljena podpora za milijone projektov. Ti projekti nazorno pričajo o oprijemljivih koristih nenehnega vlaganja v infrastrukturo, okoljske izboljšave, inovacije ter razvoj podjetij in znanje ljudi, ki jih občutijo državljani celotne

EU. Obveščanje javnosti, kaj je bilo dejansko storjeno z davkoplačevalskim denarjem, ni samo izredno pomembno, to je temelj demokratične transparentnosti. Zato moramo biti popolnoma prepričani, da smo vzpostavili najboljše nadzorne sisteme, ki davkoplačevalcu zagotavljajo, da je njegov denar koristno porabljen.

To kliče po še močnejši kulturi spremljanja in vrednotenja ter zavezi za učenje v partnerstvih. Vse močnejšo usmerjenost na učinkovitost, cilje in rezultate bo mogoče treba povezati tudi s pobudami in pogoji za spodbujanje kakovosti.

Veliko se razpravlja o prihodnosti kohezijske politike – kakšen je vaš pogled na nekatera od najpomembnejših perečih vprašanj?

V smislu strategije EU 2020 in pregleda proračuna je ključno leto za postavljanje temeljev prihodnje kohezijske politike ravno leto 2010. Ena od mojih najpomembnejših nalog bo oblikovanje politike za obdobje po letu 2013, ki bo evropskim regijam zagotavljala podporo za spoprijemanje z novimi izzivi in premik v gospodarstvo jutrišnjega dne.

Evropski projekt gospodarskega povezovanja je namenjen vsem – zato naj kohezijska politika postane politika za vse regije. Vendar pa moramo za večjo učinkovitost politike v prihodnje usmeriti podporo na omejeno število prednostnih nalog v okviru strategije Evropa 2020 ter se izogniti nadaljnjemu množenju in drobljenju financiranja Skupnosti. To bomo dosegli tako, da bomo poenostavili pravila politike in se bolj usmerili na rezultate. Poleg tega si bomo na vseh ravneh s skupnimi močmi prizadevali za povezovanje evropskega financiranja z lokalnimi, regionalnimi, nacionalnimi ali zasebnimi proračuni, s čimer bomo poskušali zagotoviti kar največjo učinkovitost naložb.

Generalni direktorat za regionalno politiko podpira razvoj zmogljivosti v državah članicah in regijah za vrednotenje, tako da zagotavlja svetovanje in smernice o metodah vrednotenja in dobrih primerih. Tako želi nacionalnim in pomagati regionalnim upravam pri krepitvi natančnosti in kakovosti vrednotenja, ki jih izvajajo. To uresničujemo z različnimi delovnimi dokumenti in smernicami, dogodki, posvečenimi vrednotenju, in dvema mrežama za vrednotenje.

Mreža držav članic za vrednotenje:

Mreža držav članic za vrednotenje je forum, v katerem lahko Evropska komisija (Generalni direktorat za regionalno politiko) razpravlja z državami članicami o vprašanih, povezanih z vrednotenjem kohezijske politike. Mreži predseduje enota za vrednotenje GD za regionalno politiko, ki se sestane trikrat na leto in razpravlja o metodah vrednotenja, dobri praksi, rezultatih vrednotenja in njihovi uporabi.

Njen namen je omogočiti izmenjavo izkušenj in dobre prakse med državami članicami in tako okrepiti zmogljivost vrednotenja po vsej Evropski uniji. Mreža za vrednotenje je sestavljena iz predstavnikov držav članic, ki so odgovorni za vrednotenje kohezijske politike, zlasti Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada.

Iz dnevnega reda sestanka z dne 25. in 26. februarja 2010:

- Nacionalna strateška poročila: pregled ključnih kazalcev in rezultatov vrednotenja
- Osrednji kazalci: organizacija pilotne dejavnosti in informiranja o letnih poročilih za leto 2010
- Poročilo in predstavitev GD REGIO glede končnih rezultatov naknadnih vrednotenja ciljev 1 in 2 za obdobje 2000–06:
  - strukturne spremembe in globalizacija,
  - prevoz,
  - okolje in podnebne spremembe.
- Poročilo o naknadnem vrednotenju Kohezijskega sklada in instrumenta ISPA
- Predstavitev rezultatov vrednotenja iz Poljske (o podpori podjetjem in kontrolnih skupinah)
- Predstavitev rezultatov vrednotenja iz Švedske in nedavna publikacija o tekočih vrednotenjih

Mreža strokovnjakov za vrednotenje

Cilj te nove pobude je enkrat na leto zjeti vse razpoložljive dokaze o učinkovitosti kohezijske politike in pripraviti letno poročilo za vsako državo članico. Prva poročila bodo objavljena konec leta 2010.

Na začetku leta 2010 bo ta mreža strokovnjakov združila dokaze o učinkovitosti politike v obdobju 2007–13, tako da bo preučila fizično in finančno učinkovitost operativnih programov. Analizirala bo dokaze, pridobljene v vrednotenjih, ki so jih opravile države članice.

V skladu s sedanji predpisi so države članice odgovorne za izvajanje vrednotenja med programskim obdobjem glede na svoje potrebe in prednostne naloge.

Države članice so zadnjih nekaj let razvijale načrte vrednotenja in veliko jih je izvedlo vrednotenja, ki ponujajo nove vidike učinkovitosti programov. Mreža strokovnjakov za vrednotenje bo analizirala rezultate teh študij v vsaki državi članici.

Drugi cilj mreže je poiskati primere dobre prakse pri vrednotenju (zanimive metode, dobri podatki in podobno). Študije, ki so lahko koristne in zanimive za druge države članice, bodo na voljo v spletni knjižnici na spletni strani Inforegio, kjer bodo uporabniki lahko iskali študije vrednotenja po različnih merilih.

Usmeritev na inovacije v letu 2010

Kohezijska politika v skladu s prenovljeno lizbonsko strategijo poudarja potrebo po vlaganju v inovacije, ki podpirajo konkurenčnost, rast in zaposlovanje v Evropi. Za dejavnosti, ki spodbujajo inovacije, je namenjena četrtnina sredstev ESRR za obdobje 2007–13, in sicer 85 milijard €. Delo te mreže strokovnjakov bo pokazalo, kakšne vrste ukrepov se financirajo iz ESRR in kakšen pomen posamezne države članice pripisujejo dimenziji inovativnosti.

Ali obstaja regionalna dimenzija nacionalnih politik inovativnosti in kako programi ESRR prispevajo k regionalnim in nacionalnim politikam inovativnosti? To je nekaj poveljnih vprašanj, ki bodo obravnavana v vsaki državi članici. Tako naj bi dobili vpogled v to, kako bi programi kohezijske politike lahko prispevali k izboljšanju inovativnega potenciala EU.

EVALSED

EVALSED je spletni vir za zagotavljanje smernic, kako načrtovati in izvajati vrednotenja ter kako zagotoviti njihovo kakovost. EVALSED je namenjen predvsem tistim, ki sprejemajo odločitve – zlasti tistim, ki načrtujejo in vodijo vrednotenja –, in je praktično orodje, s katerim naj bi si pomagali pri sprejemanju odločitev o politikah socialno-ekonomskega razvoja.

Opreduje vlogo vrednotenja pri socialno-ekonomskem razvoju, obravnava različne načine razvoja zmogljivosti za vrednotenje in opredeljuje metode vrednotenja. EVALSED je tradicionalno usmerjen na vrednotenja programov. Izkušnje s stalnim vrednotenjem za obdobje 2007–13 ter tematskim, naknadnim vrednotenjem obdobja 2000–06

kažejo tudi na večji potencial za vrednotenje posameznih tem ali intervencij, s katerimi bi pridobili verodostojne rezultate. Po teh zadnjih izkušnjah z vrednotenjem je bil del vira EVALSED, namenjen smernicam, posodobljen in ponujen v natisnjeni obliki, da bi tako spodbudili in izboljšali prakso vrednotenja v EU.

EVALSED SESTOJI IZ DVEH DELOV:

Vodnik: namenjen je splošnim uporabnikom in bralcem
2 priročnika: zlasti zanimiva za izvajalce dejavnosti in tiste, ki bi želeli posredovati naprej ali si pridobiti večšine vrednotenja

- metode in tehnike
- krepitev zmogljivosti

Splošna sestava Priročnika o metodah in tehnikah vrednotenja je bila pred kratkim posodobljena in objavljeni so bili novi oddelki o makroekonomskih modelih in hipotetičnih vrednotenjih učinka. Za leto 2010 se načrtuje bolj poglobljena preučitev vodnika in priročnikov, tako da bi jih vsebinsko še dodelali in posodobili.

Konferenca o vrednotenju

Novembra 2009 je v Varšavi na Poljskem potekala pomembna mednarodna konferenca z naslovom „Nove metode za vrednotenje kohezijske politike: spodbujanje transparentnosti in učenja“. Tema konference je bila uporaba metod vrednotenja, ki bodo zagotovile verodostojne dokaze o učinkovitosti kohezijske politike. Zbralo se je 500 udeležencev iz vseh držav članic in širše, vključno z oblikovalci politike, odgovornimi za vrednotenje programov kohezijske politike na nacionalni in regionalni ravni, izvajalci vrednotenj in akademsko skupnostjo.

Eno od ključnih sporočil je, da mora vrednotenje zajeti učinke kohezijske politike, kar je dvosmeren proces: sama Komisija ne more zagotoviti dokazov o učinkovitosti politike – dokaze iz vrednotenj morajo prispevati tudi države članice in regije. Zanesljive metode vrednotenja je treba uporabljati na različnih področjih ukrepanja.

Oba dneva predstavitev, razprav in delavnic na temo posebnih metod vrednotenja se je poudarjala potreba po politični razpravi o učinkovitosti politike. Konferenca je potekala ravno ob pravem času, da so lahko nekateri visoki oblikovalci evropske politike in izvajalci vrednotenj razglabljali, kaj morajo storiti Komisija, države članice in izvajalci vrednotenja za zagotovitev učinkovitosti vrednotenja in njegovega prispevka k politični razpravi. Če hočemo imeti učinkovito politiko in če hočemo znati to pokazati z vrednotenjem, moramo imeti tudi jasno postavljene politične cilje, namesto da preobremenjujemo politiko z množico ciljev.

VEČ NA TO TEMO:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/evalsed/index_en.htm

V vsaki številki Panorame je predstavljen razvoj dveh projektov z vidika tistih, ki ju vodijo. Ogledamo si dobre in slabe plati vodenja projektov, financiranih s sredstvi ESRR: ugotavljamo težave in se seznanjamo z rešitvami.

PROJEKT

1

LONGLIFE

Dejstva in številke

Od januarja 2009 do januarja 2012 bo v projekt Longlife vloženi približno 2,3 milijona €.

Gradnja za življenje

Okoljski vidik postaja najpomembnejši element pri konstrukcijskih rešitvah za nove sodobne stanovanjske zgradbe v baltski regiji, k čemur je prispeval tudi projekt Longlife. V okviru projekta se razvijajo prakse, inovativne tehnologije, poenoteni postopki in smernice za načrtovanje in gradnjo prototipa za trajnostno, energetske učinkovito in varčno stanovanjsko zgradbo.

Pridobljeno znanje bo mogoče uporabiti na Danskem, v Nemčiji, Litvi, Poljski in Rusiji. Pričakuje se, da se bodo tako zmanjšale razlike v praksah, tehnologijah, postopkih in pravilih, zaradi česar bo postala stanovanjska gradnja okolju bolj prijazna.

V zakulisju – vodenje projekta ESRR

Spoznajmo vodjo projekta Klaus Rükerta

Klaus Rükert je vodilni partner v projektu. Kot profesor za področja načrtovanja, struktur in konstrukcij na Inštitutu za arhitekturo pri Tehniški univerzi v Berlinu je menil, da na njegovem raziskovalnem področju države, kot so Mehika, Kitajska, Afganistan in Iran, loči „le majhen korak“ od evropske baltske regije. Naložil si je zahtevno nalogo iskanja partnerjev in pisanja uspešne projektne vloge za program INTERREG IV B.

Koordinatorica projekta Maria Kiefel je ob nedavnem državnem prazniku v Litvi imela priložnost, da izreče čestitke projektnim partnerjem in združenjem, ki imajo sedež v tej državi. „Izredno pomembno za projekt je, da ljudje, udeleženi v njem, vedo, da cenimo njihov prispevek, in da so informirani,“ pojasnjuje. Ker prihajajo partnerji iz različnih držav, ker sodeluje z ekipami strokovnjakov z različnih področij in sedaj veljajo že tretjič prenovljene smernice EU za baltsko regijo, mora resnično poskrbeti, da so udeleženci seznanjeni z dogajanjem.

In ko je tako na zadnji delavnici usmerjevalnemu odboru, ki je tudi določil glavne naloge za naslednje poročevalsko obdobje, predložila poročilo o napredku, je z zadovoljstvom ugotovila,

da so sprejeli vsa priporočila. Samo poročilo in predstavitve, povezane z njim, so razposlali vsem projektnim partnerjem. „Nočemo, da bi kdo rekel, da ne ve, kaj se dogaja,“ pravi Kieflova.

Če bi se stvari pri vodenju projekta baltske regije, ki se financira iz ESRR, preveč zapletle, ima Kieflova pri roki dragoceno pomoč. Skupni tehnični sekretariat EU ima sedež v Rostocku. „Lahko mi odgovorijo na katerokoli vprašanje. Njihova pomoč je neprecenljiva,“ dodaja.

Ker je to prvi projekt, ki je dobil financiranje ESRR v prvem razpisu zadnjega programa, so njegovi vodje lahko upravičeno ponosni na svoje dosežke. In kaj je po mnenju Kieflove ključ do uspešnega projekta v baltski regiji? „Obstajati mora zaupanje med glavnim partnerjem in Skupnim tehničnim sekretariatom,“ pravi.

Dobri rezultati

Ker projekt poteka brez zapletov, je pozornost usmerjena na rezultate. Osrednji cilj je ustvariti zgradbo, pri načrtovanju katere smo udeleženi od samega začetka in ki ima certifikat trajnostnosti. Uporabljali jo bodo lahko regionalni, nacionalni in evropski organi, načrtovalci, stanovanjska združenja, razvijalci, večja in manjša podjetja. In ko bomo postavili eno in bo zaživel, upamo, da jih bo zraslo še več.

Ko smo Rükerta vprašali, katere so največje ovire pri izvedbi, je odgovoril: „Seveda ni tako preprosto skrbeti za koordinacijo, če je v zahteven projekt, kakršen je naš, vključenih 14 partnerjev iz petih držav!“ Seveda pa je hitro dodal, da zaradi izredne predanosti vseh partnerjev v projektu stvari vsekakor tečejo res gladko.

VEČ NA TO TEMO:

<http://www.longlife-world.eu>

V naslednji številki se bomo vrnil k projektoma Musikpark in center za nanozdravje ter si pogledali, kako napredujeta, tokrat pa se bomo seznanili z dvema novima projektoma – konkurenčno zdravstveno storitvijo in Longlife. Oba sta združila partnerje iz različnih držav članic.

PROJEKT 2

PROJEKT KONKURENČNIH ZDRAVSTVENIH STORITEV

Dejstva in številke

Od januarja 2008 do konca leta 2010 bo v projekt konkurenčnih zdravstvenih storitev vloženi nekaj manj kot milijon €.

Sodoben pristop k zdravstvenemu varstvu

Finska, Irska, Norveška, Švedska in Škotska so s povprečno gostoto prebivalstva 3,5 na km² med najredkeje poseljenimi regijami v Evropi. Izziv, kako prebivalstvu, ki se vse bolj stara in poleg tega živi v regijah s hladnim podnebjem, zagotoviti zdravstveno varstvo, obstaja že dolgo. Šele pred kratkim pa se je našlo tudi nekaj rešitev.

Seppo Heikkilä, takratni direktor urada EU za severno Finsko, se je skupaj s Pasijem Parkkilo iz zdravstvenega okrožja severna Ostrobothnia domislil, da bi v oddaljene regije lahko pripeljali telemedicino in e-zdravstvene storitve. Imel je dovolj zvez in znanja o financiranju, da je zaživel projekt konkurenčnih zdravstvenih storitev.

Spoznajte Minno Mäkinieni – projektno koordinatorico

Mäkinienijeva so povabili k sodelovanju, da bi lahko uporabila v praksi svoje strokovno znanje kot koordinatorica projekta. Ker je bila znanstvenica – na Univerzi v Ouluju je raziskovala replikacijo in popravljanje DNA, pozneje pa je v Združenem kraljestvu izdelovala modele razvoja raka – ter tudi poznavalka postopkov obdelave informacij in javne uprave, je bila idealna oseba za vodenje tega ambicioznega mednarodnega projekta. Po dveh letih kljub pritiskom zaradi številnih rokov svoje delo opisuje kot „izredno zanimivo in stimulatívno“.

In kaj bi Mäkinienijeva svetovala drugim, ki poskušajo dobiti podporo ESRR? „Vodenje projektov EU pobere ogromno časa, izpolnjevanje je treba evidence opravljenih ur in vse podrobno dokumentirati. Ukvarjanje s podrobnostmi pa se obrestuje, saj olajša pisanje poročil in pripravljanje na finančne revizije.“

Vodenje projekta – kaj to prinese?

Zaradi gospodarske recesije je treba v sektorju zdravstvenega varstva varčevati in zmanjševati porabo. Če to združimo z nedavno epidemijo gripe, je jasno, da se je sektor znašel v položaju, ko ima manj časa in denarja za razvijanje novih storitev.

Projektne konzorcij je zaradi tega skušal zagotoviti, da so vsi vključeni posamezniki poplačani za svoj čas – odločitev, ki je očitno obrodila sadove.

Mäkinienijeva ne dvomi, da je ključ do premagovanja večine ovir, ki se najdejo na poti, komuniciranje: „Komuniciranje po e-pošti je udobno, ni pa najboljše orodje za upravljanje. Polletne sestanke dopolnjujemo s telefonskimi in video konferencami.“ Eden bistvenih pogojev za napredovanje projekta je bila tudi vključitev visokega vodstva in zavezanost, ki jo je pokazalo.

Nobena razdalja ni predolga

Po dolgem obdobju pretresanja različnih zamisli in pripravljanih sestankov so bile na Finskem, Norveškem, Švedskem in Škotskem izbrane najbolj obetavne storitve. Nato so v Invernessu na Škotskem organizirali „ženitna“ srečanja, na katerih so povezali ponudnike storitev in predstavnike pilotnih lokacij.

Na Finskem

Preskušena je bila švedska inovacija za spremljanje fizioloških podatkov na daljavo. Poimenovali so jo „Remote Check-up Bag“ (vrečka za pregled na daljavo), bolnikom pa omogoča merjenje krvnega tlaka, sladkorja v krvi, teže in telesne maščobe. Vrečko je mogoče uporabiti tudi za EKG-preglede srčnih bolnikov. Do podatkov se da dostopati prek spletnega brskalnika.

Na Norveškem

Na otoku Senja, kjer živi več manjših skupnosti, niso vedeli, kako naj vsem zagotovijo splošnega zdravnika. Remote Check-up Bag pa omogoča, da bodo otočani lahko uporabljali storitve zdravnikov, ki bodo vsi delali v enem centru.

Na Švedskem

Mobilna enota za očesne preglede bo pripeljala storitve prav pred vrata bolnikov z diabetesom in glavkomom. Enota je na vozičku, tako da jo je mogoče brez težav premikati.

Na Škotskem

Teledialysis (norveški model) vzpostavi video povezavo med oddelki za dializo v osrednji bolnišnici v Invernessu in podeželsko bolnišnico v Wicku. Tako je omogočena podpora za satelitsko zdravstveno osebje in posvetovanje med ledvičnimi bolniki, nefrologi in drugimi specialisti, ki večinoma delajo v glavni bolnišnici.

VEČ NA TO TEMO NA:

www.ehealthservices.eu

DATUM V LETU 2010	DOGODEK	KRAJ
19. april	Kohezijska politika 2000–06: kaj smo dosegli	Bruselj (Belgija)
Od 20. do 21. aprila	Konferenca o strategiji EU za donavsko regijo na Dunaju in v Bratislavi.	Dunaj (Avstrija) Bratislava (Slovaška)
Od 10. do 11. maja	Konferenca o strategiji EU za donavsko regijo v Rusu.	Ruse (Bolgarija)
Od 20. do 21. maja	Konferenca Regij za ekonomsko spremembo: „Krepitev trajnostne rasti“; slovesnost ob podelitvi nagrad RegioStars 2010 http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/sustainable-growth/home_en.cfm?nmenu=1	Bruselj (Belgija)
Od 24. do 26. maja	Konferenca „Regionalni odzivi na svetovne premike: akterji, institucije in organizacije“ http://www.regional-studies-assoc.ac.uk/	Pecs (Madžarska)
Od 27. do 28. maja	Forum o najbolj oddaljenih regijah	Bruselj (Belgija)
Od 10. do 11. junija	Konferenca o strategiji EU za donavsko regijo v Constanti	Constanta (Romunija)
Od 21. do 22. junija	Neformalno srečanje ministrov na temo stanovanjskih razmer in razvoja mest http://www.eu2010.es/	Toledo (Španija)
Od 4. do 7. oktobra	Dnevi odprtih vrat – 8. evropski teden regij in mest – „Cilj 2020: konkurenčnost, sodelovanje in kohezija za vse regije“ http://www.opendays.europa.eu/	Bruselj (Belgija)

Dodatne informacije o teh dogodkih so na voljo v koledarju dogodkov na našem spletnem mestu Inforegio:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

Naslednji številki Panorame:

Panorama 34 (poletje 2010) bo posvečena naslednji temi: „Celostni pristop“.

Panorama 35 (jesen 2010) „Boj proti revščini in socialni izključenosti“. Osrednja tema bo evropsko leto, posvečeno tej problematiki, z vidika kohezijske politike. Obravnavani bodo izzivi socialne izključenosti, revščine v mestih in marginaliziranih skupnosti, kot so Romi.

Veseli bi bili tudi vaših komentarjev in zamisli.

Če imate torej kaj povedati, pišite na:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-10-033-SL-C

ISSN 1725-8278

© Evropske skupnosti, 2010
Razmnoževanje je dovoljeno pod pogojem, da je vir naveden.

■ Urad za publikacije

Evropska komisija, Generalni direktorat za regionalno politiko
Enota B.1 – komuniciranje, informiranje in odnosi s tretjimi državami
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41, 1040 Bruselj
E-naslov: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm